

ΤΕΙ ΑΘΗΝΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΙΑΣ

ΝΕΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΘΗΝΑ 2000

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	1
ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	3
Καταγραφή του Εκπαιδευτικού Προσωπικού του Τμήματος Βρεφονηπιοκομίας. . .	6
Καταγραφή της εν γένει υλικοτεχνικής υποδομής του Τμήματος σε συνάρτηση με το προτεινόμενο πρόγραμμα σπουδών.....	7
Πρόσθετες απαιτήσεις για την υλοποίηση του προτεινόμενου προγράμματος.	7
Εκπαιδευτικοί Στόχοι.....	7
Στατιστικά στοιχεία σχετικά με την επαγγελματική απορρόφηση των αποφοίτων του Τμήματος.	12
Ποιοτικό επίπεδο της επαγγελματικής απασχόλησης των πτυχιούχων του Τμήματος.	12
Μαθήματα Γενικής Υποδομής (ΜΓΥ)	13
Μαθήματα Ειδικής Υποδομής (ΜΕΥ)	14
Μαθήματα Ειδικότητας (ΜΕ).....	15
Μαθήματα Διοίκησης, Οικονομίας, Νομοθεσίας και Ανθρωπιστικών Σπουδών (ΔΟΝΑ)	16
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ, ΩΡΩΝ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΑΝΑ ΤΥΠΙΚΟ ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	17
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΕΞΑΜΗΝΟ	21
Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ	21
Τίτλος μαθήματος: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ	21
Τίτλος μαθήματος: ΑΓΩΓΗ ΒΡΕΦΟΥΣ Ι.....	22
Τίτλος μαθήματος: ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΒΡΕΦΩΝ ΚΑΙ ΝΗΠΙΩΝ.....	23
Τίτλος μαθήματος: ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ Ι.....	24
Τίτλος μαθήματος: ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ.....	25
Τίτλος μαθήματος: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	27
Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ	28
Τίτλος μαθήματος: ΠΡΩΙΜΕΣ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ.....	28
Τίτλος μαθήματος: ΑΓΩΓΗ ΒΡΕΦΟΥΣ ΙΙ.....	29
Τίτλος μαθήματος: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ.....	30
Τίτλος μαθήματος: ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΙΙ.....	31
Τίτλος μαθήματος: ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ Ι.....	31
Τίτλος μαθήματος: ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΠΑΙΧΝΙΑΙ.....	33
Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ	34
Τίτλος μαθήματος: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Ι.....	34
Τίτλος μαθήματος: ΑΓΩΓΗ ΜΙΚΡΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ Ι.....	35
Τίτλος μαθήματος: ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ Ι.....	36
Τίτλος μαθήματος: ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΙΙΙ.....	37
Τίτλος μαθήματος: ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΙΙ.....	38
Τίτλος μαθήματος: ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΑΙ.....	39
Δ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ	41
Τίτλος μαθήματος: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΙΙ.....	41
Τίτλος μαθήματος: ΑΓΩΓΗ ΜΙΚΡΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΙΙ.....	42
Τίτλος μαθήματος: ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΙΙ.....	43
Τίτλος μαθήματος: ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ.....	44
Τίτλος μαθήματος: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ.....	45
Τίτλος μαθήματος: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ Η/Υ	46
Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ.....	48

Τίτλος μαθήματος: ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	48
Τίτλος μαθήματος: ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	49
Τίτλος μαθήματος: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ I....	50
Τίτλος μαθήματος: ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	51
Τίτλος μαθήματος: ΠΑΙΔΙ - ΧΩΡΟΣ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	52
Τίτλος μαθήματος: ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ	53
ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ	54
Τίτλος μαθήματος: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ.....	54
Τίτλος μαθήματος: ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ I.....	55
Τίτλος μαθήματος: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ II..	56
Τίτλος μαθήματος: ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΑΓΩΓΗ.....	57
Τίτλος μαθήματος: ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ - ΟΡΟΛΟΓΙΑ.....	58
(ΑΓΓΛΙΚΑ ή ΓΑΛΛΙΚΑ)	58
Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ	60
Τίτλος μαθήματος: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ	60
Τίτλος μαθήματος: ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ II	62
Τίτλος μαθήματος: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	63
Τίτλος μαθήματος: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ	64
Τίτλος μαθήματος: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ	65
1. ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ (Υποχρεωτική).....	67
2. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ 20 Α.Δ.Μ. (Υποχρεωτική).....	67
ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	68
Τίτλος μαθήματος: ΑΓΓΛΙΚΑ I.....	68
Τίτλος μαθήματος: ΑΓΓΛΙΚΑ II	69
Τίτλος μαθήματος: ΑΓΓΛΙΚΑ III.....	70
Τίτλος μαθήματος: ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ.....	71

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η Επιτροπή Προγράμματος του Τμήματος Βρεφονηπιοκομίας ΤΕΙ Αθήνας, που συγκροτήθηκε με την υπ' αρ. 14/1424/1.6.99 απόφαση της Προϊσταμένης του Τμήματος συνήλθε κατά σειράν συναντήσεων και συζήτησε το θέμα της αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών.

Έλαβε υπ' όψη της:

- ◆ Το νυν ισχύον Πρόγραμμα Σπουδών.
 - ◆ Το νέο Περιεχόμενο Σπουδών του Τμήματος όπως αυτό εγκρίθηκε από το ΙΤΕ με την υπ' αρ. 558/11.3.99 απόφασή του.
 - ◆ Το υπ' αρ. 227/20.6.95, ΦΕΚ 130 Προεδρικό Διάταγμα σχετικά με τον καθορισμό διάρκειας φοίτησης στα Τμήματα Βρεφονηπιοκομίας καθώς και τον Νόμο υπ' αρ. 2817/14.3.2000, ΦΕΚ 78 σχετικά με το ίδιο θέμα.
 - ◆ Τα Επαγγελματικά Δικαιώματα των αποφοίτων όπως αυτά ορίζονται στο υπ' αρ. 203/24.12.91.
 - ◆ Τις υπ' αρ. 4/4.9.95, 5/13.9.95, 6/25.9.95, 2/18.2.98 και αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος περί αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών.
 - ◆ Τις έρευνες που έγιναν από το Τμήμα στα Πλαίσια του Ερευνητικού Προγράμματος «Προγράμματα Σπουδών – Συγγράμματα»:
 - 1□ Αξιολόγηση του υπάρχοντος Προγράμματος του Τμήματος Βρεφονηπιοκομίας του ΤΕΙ Αθήνας από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΠΑ.ΣΥ.ΒΝ. Τ.Ε.Ι.
 - 2□ Αξιολόγηση της ποιότητας και του τρόπου διδασκαλίας μαθημάτων στο Τμήμα Βρεφονηπιοκομίας του ΤΕΙ Αθήνας.
 - 3□ Το προφίλ και οι προσδοκίες των σπουδαστών του Τμήματος Βρεφονηπιοκομίας του ΤΕΙ Αθήνας.
 - 4□ Η γνώμη των παιδαγωγών για το Πρόγραμμα του Τμήματος Βρεφονηπιοκομίας του ΤΕΙ Αθήνας.
- Καθώς και την έρευνα με τίτλο: «Προγράμματα Εκπαίδευσης Παιδαγωγών Παιδιών προσχολικής ηλικίας (0 - 6 χρόνων) σε διεθνές επίπεδο» που έγινε από το Τμήμα Βρεφονηπιοκομίας του ΤΕΙ Ηπείρου στα πλαίσια του ίδιου Ερευνητικού Προγράμματος.
- ◆ Την εισήγηση του κυρίου Ιωάννη Καζάζη προς το Επιστημονικό Συμβούλιο του ΙΤΕ με προτάσεις και απόψεις για τα κριτήρια ελέγχου, αξιολόγησης και κρίσης των προγραμμάτων σπουδών του ΤΕΙ.
 - ◆ Τον εσωτερικό Κανονισμό του ΤΕΙ Αθήνας.

- ◆ Τα δεδομένα που επικρατούν στο ΤΕΙ Αθήνας σχετικά με τις δυνατότητες εφαρμογής νέων προγραμμάτων.

Κατόπιν αυτού η Επιτροπή προσπάθησε να καταρτίσει Νέο Πρόγραμμα Σπουδών λαμβάνοντας κατά το δυνατόν υπ' όψη της όλα τα δεδομένα όπως αναφέρονται στα παραπάνω κείμενα, δίνοντας κατ' αρχήν έμφαση στη συσχέτιση του Νέου Προγράμματος με το χαρακτήρα σπουδών του Τμήματος, στην ανταπόκρισή του σε επίπεδο σπουδών της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και στη διασφάλιση απόκτησης από τους σπουδαστές των προβλεπομένων επαγγελματικών δεξιοτήτων.

Η δυνατότητα υλοποίησης του Προγράμματος δεν απασχόλησε την Επιτροπή ως προς το σημείο της υπάρχουσας υποδομής γιατί το Τμήμα, συμμετέχοντας στο Ερευνητικό Πρόγραμμα «Προγράμματα Σπουδών – Συγγράμματα» στα πλαίσια της ενέργειας 3.1 του Β' ΚΠΣ και με τη βοήθεια του Προγράμματος «Βιβλιοθήκες» έχει φροντίσει να εξασφαλίσει τις πρώτες βασικές προϋποθέσεις που απαιτούνται για την υλοποίηση του Νέου Προγράμματος (π.χ. αίθουσα Πληροφορικής, Βιβλία για τη χρήση του πολλαπλού συγγράμματος, νέο εκπαιδευτικό υλικό όπως εκπαιδευτικές βιντεοταινίες, CD-ROM, κλπ). Σκοπεύει δε, έχοντας ήδη ετοιμάσει την πρότασή του για το Γ' ΚΠΣ, να συνεχίσει την επιδίωξη βελτίωσης των συνθηκών διδασκαλίας.

Απασχολήθηκε ωστόσο αρκετά με το πρόβλημα υλοποίησης του Νέου Προγράμματος από την άποψη των πραγματικών επικρατουσών συνθηκών στο ΤΕΙ Αθήνας και τη δυνατότητα διδασκαλίας των νέων προτεινόμενων μαθημάτων σε σχέση και με το υπάρχον στην αγορά εργασίας εκπαιδευτικό δυναμικό.

Μελετώντας τα δεδομένα του ισχύοντος Προγράμματος κατέληξε, με βάση όλα τα παραπάνω, κατ' αρχήν στο συμπέρασμα (που καταλήγουν και όλες οι έρευνες που έγιναν από το Τμήμα της Αθήνας και το Τμήμα της Ηπείρου) πως οι **επαγγελματικές δεξιότητες που πρέπει να αποκτήσει ο καταρτιζόμενος σήμερα στο Τμήμα πρέπει να στρέφονται περισσότερο στις δεξιότητες παιδαγωγού προσχολικής ηλικίας και λιγότερο σε αυτές ενός επαγγελματία υγείας (όπως απαιτείτο πριν είκοσι χρόνια)**. Συνεπώς το Νέο Πρόγραμμα πρέπει να περιλαμβάνει λιγότερα μαθήματα ανήκοντα στον τομέα των ιατρικών επιστημών και **περισσότερα ανήκοντα στον τομέα των ανθρωπιστικών / παιδαγωγικών επιστημών**.

Το ανωτέρω δεδομένο, ο περιορισμός του αριθμού μαθημάτων, όπως προτείνεται από τις Οδηγίες Σύνταξης Νέων Προγραμμάτων Σπουδών, καθώς και το γεγονός ότι, για να εκσυγχρονιστεί το Πρόγραμμα (όπως απαιτείται από όλα τα ερευνητικά δεδομένα), πρέπει

οπωσδήποτε να προστεθούν νέα μαθήματα με βάση και τα διεθνώς ισχύοντα αλλά και τα ισχύοντα σε αντίστοιχα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα της χώρας (Σχολές Νηπιαγωγών), οδήγησε την Επιτροπή να συζητήσει και να καταλήξει (με βάση και τις αποφάσεις της Γ.Σ. του Τμήματος) στην αφαίρεση μαθημάτων καθαρά ιατρικών καθώς και στην σύμπτυξη πολλών από αυτά στα πλαίσια των παιδιατρικών μαθημάτων του Τμήματος.

Ακολούθως η Επιτροπή μελέτησε άλλα μαθήματα του ισχύοντος Προγράμματος τα οποία δεν ανταποκρίνονται στενά πλέον στις απαιτήσεις γνώσεων του σύγχρονου επαγγελματία Βρεφονηπιοκόμου και αποφάσισε, με βάση και τις αποφάσεις της Γ.Σ. του Τμήματος αλλά και τα δεδομένα των ερευνών, στην αφαίρεση κάποιων από αυτά.

Στη συνέχεια μελέτησε τυχόν επικαλύψεις από τα εναπομένοντα μαθήματα και προσπάθησε να τις μειώσει στο ελάχιστο δυνατόν. Μελέτησε την ύλη και την αναγκαιότητα των νέων μαθημάτων που προτείνονται από το ΕΠ του Τμήματος, τους σπουδαστές, τους εργαζόμενους, τα ισχύοντα σε αντίστοιχα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα της χώρας (Σχολές Νηπιαγωγών) και αποφάσισε για τις ώρες διδασκαλίας και τη μορφή τους.

Αναφέρθηκε στη δυσκολία που υπάρχει στο ΤΕΙ Αθήνας να υλοποιηθεί ο θεσμός των προαιρετικών μαθημάτων λόγω κυρίως έλλειψης κονδυλίων, γεγονός που υποχρεώνει το Τμήμα να διαφοροποιηθεί από τα Προγράμματα συναφών Τμημάτων άλλων ΤΕΙ σε αυτό το σημείο (για παράδειγμα στο Τμήμα Βρεφονηπιοκομίας του ΤΕΙ Ηπείρου δεν φαίνεται να υπάρχει τέτοιο πρόβλημα απ' ό,τι φάνηκε μετά από συζήτηση με τους συναδέλφους). Έτσι η Επιτροπή κατέληξε πως, δυστυχώς, θα είναι αδύνατη η υλοποίηση του προτεινόμενου Νέου Προγράμματος αν αυτό περιέχει και προαιρετικά μαθήματα. Υποχρεώθηκε ως εκ τούτου, ελπίζουμε προσωρινά, να προτείνει Πρόγραμμα που δεν έχει προαιρετικά μαθήματα. Αυτό μειώνει τις ευκαιρίες των σπουδαστών να γνωρίσουν και άλλους τομείς που αφορούν γνώσεις του επαγγέλματος χρήσιμες για την άσκησή του ή την εμπάθυνση σε τομείς που απλώς θίγονται στο Νέο Πρόγραμμα.

Παραμένει ωστόσο προαιρετικό το μάθημα των Αγγλικών διότι θεωρείται μεν χρήσιμο από το Τμήμα, κυρίως σήμερα που οι ανταλλαγές μεταξύ επαγγελματιών εντείνονται στα πλαίσια της Ε.Ε. δεν είναι δυνατόν όμως να είναι υποχρεωτικό διότι αυξάνονται υπερβολικά τα μαθήματα και οι ώρες διδασκαλίας στο Τμήμα. Το μάθημα των Αγγλικών είναι δυνατόν να υλοποιηθεί ως προαιρετικό διότι το Τμήμα διαθέτει μόνιμη Καθηγήτρια και, ως εκ τούτου, η διδασκαλία του δεν προσθέτει επί πλέον δαπάνη στο ΤΕΙ και στον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Μετά από πολλή συζήτηση και προβληματισμό σχετικά με την αναγκαστική μείωση των ωρών του μαθήματος της μουσικοκινητικής αγωγής και τα επακόλουθά του στην εφαρμογή

των επαγγελματικών δεξιοτήτων των επαγγελματικών αποφοίτων του Τμήματος η Επιτροπή αποφάσισε να προτείνει δοκιμαστικά και μαθήματα μουσικοκινητικής αγωγής ως προαιρετικά.

Συζήτησε εκτεταμένα το θέμα του φόρτου εργασίας και αναφέρθηκε στην ήδη πιλοτικά εφαρμοζόμενη από το Τμήμα εισαγωγή του πολλαπλού συγγράμματος σε ορισμένα βασικά μαθήματα και διαπίστωσε ότι με τις συνθήκες που επικρατούν σήμερα στο Τμήμα, είναι δυνατόν να εφαρμοστεί σταδιακά η αλλαγή της νοοτροπίας της σχετικής με το ρόλο του διδάσκοντα και την ανάληψη ευθυνών από το σπουδαστή.

Κατόπιν όλων αυτών προσάρμοσε τα δεδομένα όπως αυτά διαμορφώθηκαν, στις απαιτήσεις των Οδηγιών Σύνταξης Νέων Προγραμμάτων Σπουδών και κατέληξε στο Νέο Πρόγραμμα Σπουδών όπως αυτό προτείνεται για έγκριση από τη ΓΣ του Τμήματος και, στη συνέχεια, από το ΙΤΕ.

Καταγραφή του Εκπαιδευτικού Προσωπικού του Τμήματος Βρεφονηπιοκομίας.

Το Μόνιμο Εκπαιδευτικό Προσωπικό αποτελείται από τους:

- **Αντωνιάδη Στυλιανό**, Διδάκτορα Ιατρικής, Παιδίατρο, Καθηγητή.
- **Ζακοπούλου Αγνή**, Διδάκτορα Επιστημών Αγωγής, Ψυχοπαιδαγωγό, Καθηγήτρια.
- **Κάκουρο Ευθύμιο**, Διδάκτορα Ψυχολογίας, Ψυχολόγο, Επίκουρο Καθηγητή.
- **Κοτζαμπάση Ελευθερία**, Πτυχιούχος Βρεφονηπιοκόμος, Καθηγήτρια Εφαρμογών.
- **Μορφοπούλου Αφροδίτη**, Πτυχιούχο Αγγλικής Φιλολογίας, Καθηγήτρια Αγγλικών.
- **Παπαπροκοπίου Αναστασία**, Διδάκτορα Επιστημών Αγωγής, Ψυχοπαιδαγωγό, Επίκουρο Καθηγήτρια.
- **Σιδηροπούλου – Κανέλλου Τρυφαίνη**, Μεταπτυχιακό Επιστημών Αγωγής, Ψυχοπαιδαγωγό, Καθηγήτρια Εφαρμογών.
- **Σιώτη – Γολφ Κάρεν**, Μεταπτυχιακό στη Βρεφική και Προσχολική αγωγή, Βρεφονηπιοκόμο, Επίκουρο Καθηγήτρια.
- **Τσαούλα Κωνσταντίνα**, Πτυχιούχο Επιστημών Αγωγής, Καθηγήτρια Εφαρμογών.

Καταγραφή της εν γένει υλικοτεχνικής υποδομής του Τμήματος σε συνάρτηση με το προτεινόμενο πρόγραμμα σπουδών.

Το Τμήμα Βρεφονηπιοκομίας του ΤΕΙ Αθήνας στεγάζεται σε κτίριο του Κέντρου Βρεφών Η ΜΗΤΕΡΑ, στη Λεωφόρο Δημοκρατίας, στο Ίλιον Αττικής.

Διαθέτει:

- Πέντε αίθουσες διδασκαλίας
- Πέντε εργαστηριακούς χώρους:
 - Εργαστήριο Βρεφοκομίας με δυνατότητα και προβολής βίντεο.
 - Εργαστήριο Μουσικοκινητικής Αγωγής με πιάνο, μικρά μουσικά όργανα, κλπ.
 - Εργαστήριο Τεχνικών Εποπτικών Μέσων.
 - Εργαστήριο Πολυμέσων με Η/Υ, διαδίκτυο, τηλεόραση, βίντεο, μηχανή προβολής διαφανειών, κλπ.
 - Εργαστήριο Κουκλοθεάτρου.
- Βοηθητικούς χώρους: κυλικείο, κήπο, τουαλέτες, κλπ.
- Γραφεία Καθηγητών.
- Γραμματεία εξοπλισμένη με Η/Υ, φαξ, κλπ.

Πρόσθετες απαιτήσεις για την υλοποίηση του προτεινόμενου προγράμματος.

Ο παραπάνω υλικο-τεχνικός εξοπλισμός επιτρέπει κατ' αρχήν στο Τμήμα να εφαρμόσει το νέο προτεινόμενο πρόγραμμα σπουδών. Βέβαια επιδίωξη του Τμήματος είναι η συνεχής βελτίωση της υποδομής του. Την επιδίωξε, και την επέτυχε, μέσω των Προγραμμάτων του Β' ΚΠΣ «Πρακτική Άσκηση» και «Προγράμματα Σπουδών» και σκοπεύει να διεκδικήσει τη συνέχιση της βελτίωσης της υποδομής του με Προγράμματα από το Γ' ΚΠΣ.

Εκπαιδευτικοί Στόχοι.

Η προσπάθεια αναδιοργάνωσης του περιεχομένου σπουδών του Τμήματος έχει ήδη αρχίσει με την αναδιοργάνωση των εκπαιδευτικών στόχων κατά τη διάρκεια της συμμετοχής του στο ΕΠΕΑΕΚ «Προγράμματα Σπουδών - Συγγράμματα». Εξ άλλου, όπως φαίνεται και στην παράγραφο όπου αναφερόμαστε στις δυνατότητες της υλικο-τεχνικής υποδομής, με τη βοήθεια του ίδιου Προγράμματος φροντίσαμε να προετοιμάσουμε, κατά το δυνατόν, το Τμήμα να δεχτεί το νέο πρόγραμμα.

Έτσι, κατά την τελευταία διετία έχουν δρομολογηθεί, και θα ολοκληρωθούν με την εφαρμογή του αναθεωρημένου προγράμματος, οι εξής εκπαιδευτικοί στόχοι:

- Η αίθουσα πολυμέσων έχει ήδη δημιουργηθεί. Έχει ξεκινήσει η επιμόρφωση των καθηγητών. Πολλοί από αυτούς (στα νυν μαθήματα Αγγλικών I - IV, Βρεφονηπιοκομίας I - VI, Παιδαγωγικών I - VI, Ψυχολογίας I - VI, TEM I - V, Μουσικοκινητικής αγωγής I - VI) χρησιμοποιούν ήδη και το βίντεο μα και τους Η/Υ κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας. **Στόχος για την επόμενη τριετία είναι, με τη συμμετοχή και στο 3^ο ΚΠΣ, η επέκταση των πολυμέσων και σε άλλες αίθουσες διδασκαλίας ώστε να είναι ευκολότερη η παράλληλη χρήση αυτών κατά τη διάρκεια της ημέρας.**
- Το Τμήμα έχει ήδη παραγγείλει ένα μεγάλο αριθμό βιβλίων και περιοδικών που βρίσκονται στη Βιβλιοθήκη του ΤΕΙ Αθήνας. Στόχος του είναι κατ' αρχήν **να κατορθώσει, πάντα με τη συμμετοχή και στο 3^ο ΚΠΣ, να δημιουργήσει μια βιβλιοθήκη με βιβλία, περιοδικά μα και CD-ROMS, μια βιντεοθήκη και μια παιχνιοθήκη** ώστε να είναι δυνατός ο δανεισμός υλικού στους σπουδαστές για τη μελέτη και επιμόρφωσή τους εκτός της ώρας των μαθημάτων (με βάση το θεσμό του φόρτου εργασίας). Εννοείται πως την προσπάθεια αυτή θα ακολουθήσει παραγγελία νέου υλικού. Όμως αυτή τη στιγμή υπάρχει ήδη υλικό (και βιντεοταινίες και **CD-ROMS**) που, επειδή είναι αδιοργάνωτο, είναι δύσκολο να διατεθεί στους σπουδαστές και χρησιμεύει μόνο κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας.
- Με το νέο προτεινόμενο πρόγραμμα το μόνο νέο εργαστήριο που είναι απαραίτητο είναι αυτό των Η/Υ. Το Τμήμα φρόντισε να το οργανώσει κατά την τελευταία διετία ώστε να μπορεί χωρίς προβλήματα να εφαρμόσει το νέο πρόγραμμα. Ωστόσο στόχος της επόμενης τριετίας είναι η **εξ αρχής ανακαίνιση των ήδη υπάρχοντων εργαστηρίων (νυν Βρεφονηπιοκομίας, TEM, Μουσικοκινητικής Αγωγής, Κουκλοθέατρο, Θεατρικού Παιχνιδιού) ώστε να υπακούουν στις σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας.** Το εργαστήριο των Αγγλικών έχει ήδη αναμορφωθεί με βάση αυτό το σκεπτικό.
- Ο βασικότερος **ερευνητικός στόχος** του Τμήματος ως προς την έρευνα κατά την επόμενη τριετία είναι η **δημιουργία Κέντρου Διαπολιτισμικής Αγωγής** σε συνεργασία με το ολλανδικό Ίδρυμα Bernard van Leer και την ΕΑΔΑΠ (Εταιρεία για τη Δημιουργική Απασχόληση όλων των Παιδιών). Ήδη έχει ξεκινήσει η προσπάθεια, έχει εγκριθεί η συμμετοχή του Τμήματος εκ μέρους του ΤΕΙ Αθήνας και του ΥΠΕΠΘ με την αποστολή σπουδαστών για Άσκηση στο Επάγγελμα, ξεκίνησε η πιλοτική πρακτική άσκηση κατά τη διάρκεια των εξαμήνων, προτείνεται στο νέο πρόγραμμα το μάθημα της Διαπολιτισμικής Αγωγής, και γίνονται οι πρώτες εφαρμοσμένες έρευνες και στα πλαίσια πτυχιακών εργασιών και με υπεύθυνους καθηγητές του Τμήματος. Παράλληλα το Τμήμα συνεχίζει,

με τον ίδιο τρόπο, έρευνες στο τομέα της εφαρμογής σύγχρονων μέσων και μεθόδων στους χώρους εργασίας των πτυχιούχων του (Βρεφικούς και Παιδικούς Σταθμούς).

- Η πολλαπλή βιβλιογραφία υπήρξε αντικείμενο οργάνωσης και αγοράς υλικού κατά τη σπουδαστική χρονιά 1999 - 2000. Έτσι αυτή τη στιγμή το Τμήμα διαθέτει από 5-8 τίτλους βιβλίων σε πολλαπλά αντίτυπα για καθένα από τα βασικά μαθήματα (νυν Βρεφονηπιοκομία, Παιδαγωγικά, Ψυχολογία, Μουσικοκινητική Αγωγή, Επιστημονική Έρευνα) και έχει ήδη, όπως αναφέρουμε, γίνει μια πιλοτική εφαρμογή σε κάποια μαθήματα για να δούμε πώς ανταποκρίνονται οι σπουδαστές. Η έρευνα που έγινε απέδειξε πως η ανταπόκριση είναι κατά σχεδόν 100% θετική. Έτσι, **στόχος της επόμενης τριετίας είναι η εφαρμογή του πολλαπλού συγγράμματος κατ' αρχήν στα μαθήματα για τα οποία έχουν ήδη αυτά αγοραστεί και στη συνέχεια η σταδιακή προέκταση του θεσμού και στα υπόλοιπα μαθήματα.**
- Βιβλιογραφία μοιραζόταν ανέκαθεν στους σπουδαστές από τους καθηγητές των βασικών μαθημάτων του Τμήματος. Οι καθηγητές φροντίζουν ώστε να ανανεώνουν τα προτεινόμενα βιβλία ενημερωνόμενοι για ό,τι κυκλοφορεί στην ελληνική αγορά. Προτείνουν επίσης και ξένη βιβλιογραφία σε όποιον σπουδαστή ή απόφοιτο δείξει ενδιαφέρον και προθυμία και κατέχει και την ξένη γλώσσα. **Στόχος είναι να συνεχιστεί ο θεσμός και να προεκταθεί και στα υπόλοιπα μαθήματα. Επίσης, στα πλαίσια του δυνατού, να παρακινηθούν οι σπουδαστές, μέσα από το μάθημα της ξένης γλώσσας, αλλά και με την παρότρυνση των καθηγητών άλλων μαθημάτων, να πλησιάζουν και να ερευνούν πιο συχνά την ξένη βιβλιογραφία, έστω, αρχικά, κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της πτυχιακής τους εργασίας (οπότε και η ανάγκη τους σε βιβλιογραφία είναι μεγαλύτερη).**
- Ήδη το Τμήμα, για να προχωρήσει στην αναθεώρηση του προγράμματος σπουδών του, έχει αξιολογήσει το νυν ισχύον και από το ΕΠ και από ξένους καθηγητές και από τους σπουδαστές, τους πτυχιούχους και τις επιχειρήσεις. Έχει λοιπόν αποκτήσει μια εμπειρία στο θεσμό της αξιολόγησης την οποία προτίθεται να χρησιμοποιήσει στη συνέχεια. Εφ' όσον λοιπόν εγκριθεί και ολοκληρωθεί η εφαρμογή του νέου προγράμματος φυσικός και αυτονόητος πια **στόχος είναι η αξιολόγησή του και ο επαναπροσδιορισμός νέων αλλαγών με βάση την εξέλιξη της επιστήμης και τις ανάγκες των πτυχιούχων και των επιχειρήσεων.**
- Παράλληλα, αρκετοί εκπαιδευτικοί του Τμήματος έχουν κατά καιρούς εφαρμόσει το θεσμό της αξιολόγησης του μαθήματός τους από τους σπουδαστές, ώστε να είναι σε θέση

να βελτιώσουν τη διδασκαλία ή να αναθεωρήσουν κάποιες απόψεις τους. Έγινε τελικά και μια έρευνα κατά την οποία αξιολογούνται δειγματοληπτικά κάποια από τα βασικά μαθήματα του Τμήματος. **Στόχος της επόμενης τριετίας είναι να εισαχθούν τα δελτία αξιολόγησης**, μετά από διορθώσεις που έχουν επέλθει με τη βοήθεια της δειγματοληπτικής εφαρμογής, **για όλα τα μαθήματα**. Πιστεύεται ότι ο θεσμός αυτό βοηθά τους καθηγητές στην αποτελεσματικότερη διδασκαλία. Είναι δε κυρίως εξαιρετικά επωφελές στους νέους καθηγητές.

- Το θέμα της προσέλκυσης των πλέον κατάλληλων για το επάγγελμα σπουδαστών στο Τμήμα απασχολεί εδώ και χρόνια το ΕΠ, κυρίως επειδή το επάγγελμα είναι ανθρωπιστικό και το αντικείμενο εργασίας είναι μικρά παιδιά. Κατά τη διάρκεια ανταλλαγών με ξένους συναδέλφους αλλά και κατά τη διάρκεια επισκέψεων σε άλλες χώρες και της μελέτης των αντιστοίχων θεσμών και σπουδών στο εξωτερικό πάντα γινόταν συζήτηση και για το θέμα επιλογής των σπουδαστών. Τη στιγμή αυτή το Τμήμα θεωρεί σαν καλύτερη μορφή επιλογής αυτή που εφαρμόζεται στη Δανία (μα και σε όλη τη Σκανδιναβία), όπου οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που επιθυμούν να ακολουθήσουν το επάγγελμα είναι υποχρεωμένοι να εργαστούν για δύο χρόνια ως βοηθοί ανειδίκευτοι σε χώρους εφαρμογής του επαγγέλματος και, εφ' όσον οι ίδιοι γνωρίσουν το επάγγελμα και εξακολουθούν να επιθυμούν να το ακολουθήσουν αλλά και εφ' όσον θεωρηθούν κατάλληλοι από τον εργοδότη, τότε έχουν το δικαίωμα να εγγραφούν στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση στον κλάδο που επέλεξαν. Η λύση αυτή μοιάζει ανεφάρμοστη αυτή τη στιγμή στη χώρα μας με βάση τους ισχύοντες για την εισαγωγή σπουδαστών νόμους. Όμως πιστεύουμε πως, καθώς προωθείται ο θεσμός της εισαγωγής των σπουδαστών χωρίς εξετάσεις μα με βαθμό απολυτηρίου, όταν ολοκληρωθεί, ίσως μπορεί να γίνει πρόταση στην πολιτεία για τον νέο τρόπο εισαγωγής στο Τμήμα. Ο τρόπος αυτός έχει σαν αποτέλεσμα αφ' ενός μεν να επιλεγούν οι σπουδαστές με βάση τα πραγματικά ενδιαφέροντά τους και τις δυνατότητές τους αφ' ετέρου δε να φτάνουν στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση ωριμότεροι σπουδαστές και λόγω ηλικίας και λόγω εμπειριών στο χώρο εφαρμογής. Έτσι είναι δυνατή η βελτίωση του επιπέδου σπουδών τους. Μη μπορώντας αυτή τη στιγμή να δράσει προς αυτή την κατεύθυνση, το Τμήμα προσπαθεί να υποδεχθεί τους νέους σπουδαστές ενημερώνοντάς τους για το επάγγελμα, αναφέροντάς τους τις δυσκολίες, τις χαρές του, τα θετικά και αρνητικά σημεία παρακινώντας όσους έχουν έρθει τυχαία στο Τμήμα να επιχειρήσουν ξανά μια νέα εισαγωγή σε Σχολή που πραγματικά προτιμούν. Παράλληλα έχουν σταλεί δεκάδες δελτία πληροφόρησης σχετικά με το επάγγελμα σε καθηγητές του μαθήματος του Επαγγελματικού Προσανατολισμού στη

δευτεροβάθμια εκπαίδευση. **Στόχος της επόμενης τριετίας είναι να εφαρμοστεί ο θεσμός των «ημερών με ανοιχτές πόρτες»** που εφαρμόζεται σε πολλά ξένα πανεπιστήμια. Να οργανωθούν δηλαδή μια-δυο μέρες το χρόνο κατά τις οποίες οι μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καλούμενοι από τον τύπο, τα μέσα ενημέρωσης ή και με επιστολές στα σχολεία, θα έχουν το δικαίωμα να επισκέπτονται το Τμήμα, να ξεναγούνται στους χώρους, να βλέπουν κάποιο ενημερωτικό βίντεο και να τους μοιράζεται υλικό που θα τους βοηθά να συνειδητοποιήσουν καλύτερα τα υπέρ μα και τις δυσκολίες και τις απαιτήσεις του επαγγέλματος.

- Η μειωμένη προσέλευση των σπουδαστών στα θεωρητικά μαθήματα έχει γίνει πολλές φορές αντικείμενο συζήτησης και ανάλυσης εκ μέρους του ΕΠ του Τμήματος. Έχουν καταπολεμηθεί θεωρίες όπως «όλοι οι νέοι σήμερα δεν ενδιαφέρονται για τίποτα» και γίνονται προσπάθειες ώστε οι καθηγητές να αποδεχτούν το δικό τους ρόλο στο θέμα της διδασκαλίας, χωρίς να αισθάνονται μειονεκτικά. Έτσι, ίσως και λόγω της ειδικότητας του αντικειμένου του Τμήματος, αυτή τη στιγμή οι περισσότεροι τολμούν και μιλούν, αναλύουν τις επιτυχίες και αποτυχίες τους σε αυτόν τον τομέα και προσπαθούν να αλλάξουν τρόπους και μεθόδους διδασκαλίας. Στα πλαίσια αυτά πρότειναν και συμμετείχαν (ακόμη και οι συνεργάτες) στην οργάνωση της εισαγωγής των πολυμέσων και της πολλαπλής βιβλιογραφίας, συζητούν και προτείνουν πρωτότυπες μεθόδους ανάθεσης εργασιών, δεν διδάσκουν με βάση το ένα σύγγραμμα, γεγονός που θεωρείται από το Τμήμα σαν βασική αιτία μη προσέλευσης, εφ' όσον, εάν κάθε φορά αναφέρονται προφορικά από τον καθηγητή κάποιες σελίδες ενός συγγράμματος είναι φυσικό ο σπουδαστής να θεωρήσει πως μπορεί να τις διαβάσει και μόνος του. Έτσι οι καθηγητές προσπαθούν συνεχώς να μεταφέρουν κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας μια ποικιλία γνώσεων που έχουν αποκομίσει και από τη μελέτη περισσότερων συγγραμμάτων μα, κυρίως, από την εμπειρία τους που θεωρείται και είναι αναντικατάστατη.
- Το Τμήμα γνωρίζει τις ανάγκες του σε ΕΠ και προσπαθεί, με βάση τις προτεινόμενες ευκαιρίες πρόσληψης, να καλύψει σταδιακά τις θέσεις. Έχει πλήρη συνείδηση πως το μεγαλύτερο κενό αυτή τη στιγμή υπάρχει στο βασικότερο γνωστικό αντικείμενο του Τμήματος, τη Βρεφονηπιοκομία. Προσπαθεί λοιπόν να συμπαρασταθεί (με καθοδήγηση για τα πανεπιστήμια εξωτερικού που προσφέρουν ανάλογες σπουδές μα και με βοήθεια, ενημέρωση, βιβλιογραφία κλπ) σε αποφοίτους του που επιθυμούν να αποκτήσουν τα προσόντα (μεταπτυχιακό, διδακτορικό εκτός της προϋπηρεσίας) ώστε να υπάρξουν απόφοιτοι ικανοί να καλύψουν αυτές τις θέσεις. Κύριος **στόχος της επόμενης τριετίας είναι λοιπόν να καλυφθούν οι θέσεις των βρεφονηπιοκόμων που έμειναν κενές λόγω**

συνταξιοδότησης των παλαιών μα και που απαιτούνται λόγω αύξησης του αριθμού των φοιτούντων.

- Εφ' όσον δεν υπάρχει πρόβλεψη από την Πολιτεία ή το Ίδρυμα σχετικά με τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση στους αποφοίτους του Τμήματος και εφ' όσον το αίτημα της συνεχούς επιμόρφωσης υπάρχει έντονο από τους εργαζόμενους, το Τμήμα (και οι συνεργάτες) προς το παρόν συνεργάζεται με τον ΠΑΣΥΒΝ (Πανελλήνιο Σύνδεσμο Βρεφονηπιαγωγών αποφοίτων ΤΕΙ) και τους ανά την Ελλάδα συλλόγους εργαζομένων και συμμετέχει με κάθε ευκαιρία σε προτάσεις επιμόρφωσης. Προσπαθεί ακόμη να βοηθήσει με τον ίδιο τρόπο και τους αποφοίτους του στην Κύπρο. **Στόχος της επόμενης τριετίας είναι να προσπαθήσει να οργανώσει και δικές του ημερίδες ή διημερίδες με τη συμπαράσταση του ΤΕΙ.**

Στατιστικά στοιχεία σχετικά με την επαγγελματική απορρόφηση των αποφοίτων του Τμήματος.

Αν και δεν διαθέτουμε επίσημα στατιστικά στοιχεία σχετικά με την επαγγελματική απορρόφηση των αποφοίτων του Τμήματος, μπορούμε να υποθέσουμε πως υπάρχει ζήτηση των αποφοίτων του Τμήματος. Αυτή τη στιγμή δεν γίνονται προσλήψεις μονίμων κι έτσι υπάρχει δυσκολία μόνιμου διορισμού. Όμως όποιος έχει ανάγκη και θέλει να εργαστεί βρίσκει σίγουρα απασχόληση (ιδιωτικός τομέας, οκτάμηνες συμβάσεις, κλπ.)

Ποιοτικό επίπεδο της επαγγελματικής απασχόλησης των πτυχιούχων του Τμήματος.

Οι συνθήκες εργασίας θεωρούνται καλές εφ' όσον οι απόφοιτοι εργάζονται σε καθαρό περιβάλλον με υγιή παιδιά. Εργάζονται εξάωρο και συχνά έχουν και «ειδικά πλεονεκτήματα» όπως 15 ημέρες διακοπές Χριστούγεννα και Πάσχα, υπερωρίες, κλπ.

Ωστόσο οι συνθήκες δυσχεραίνουν όταν υπάρχει μεγάλος αριθμός παιδιών στην τάξη, έλλειψη προσωπικού, κτιριακά προβλήματα, κλπ.

Μαθήματα Γενικής Υποδομής (ΜΓΥ)
(ενώα ⇒ 22,5 %)

A/α	Μάθημα	Φ.Ε.	Υ/ΥΕ	Ω/ Εξάμηνο	Εξάμηνο	Κωδικός μαθ.
1	Βασικές Αρχές Ψυχολογίας	9	Υ	45	A	1011
2	Ελληνική Γλώσσα	9	Υ	45	A	1061
3	Παιδική Λογοτεχνία	8/1	Υ	45/15	A	1051/1052
4	Εισαγωγή στις Παιδαγωγικές Επιστήμες	8	Υ	45	B	2031
5	Παιδιατρική II	8	Υ	45	B	2041
6	Μεθοδολογία Έρευνας στις Επιστήμες της αγωγής	5/1	Υ	30/15	Δ	4051/4052
7	Κοινωνιολογία της οικογένειας και της εκπαίδευσης	8	Υ	45	E	5042
8	Μαθηματικές έννοιες και Φυσικές Επιστήμες	8	Υ	45	E	5021
9	Ξένη Γλώσσα - Ορολογία	6	Υ	30/45	Στ	6051/6052

Μαθήματα Ειδικής Υποδομής (ΜΕΥ)
(13 ⇨ 32,5%)

Α/α	Μάθημα	Φ.Ε.	Υ/ΥΕ	Ω/ Εξάμηνο	Εξάμηνο	Κωδικός μαθ.
1	Συστηματική παρατήρηση Βρεφών και Νηπίων	5/2	Υ	30/30	A	1031/1032
2	Παιδιατρική Ι	9	Υ	45	A	1041
3	Πρώιμες αλληλεπιδράσεις	9	Υ	45	B	2011
4	Μουσικοκινητική Αγωγή Ι	5/3	Υ	30/45	B	2051/2052
5	Μουσικοκινητική Αγωγή ΙΙ	5/3	Υ	30/45	Γ	3051/3052
6	Παιδιατρική ΙΙΙ	9	Υ	45	Γ	3041
7	Αναπτυξιακή Ψυχολογία Ι	9	Υ	45	Γ	3011
8	Θεατρικό παιχνίδι	3/2	Υ	15/30	Γ	3061/3062
9	Προσχολική Αγωγή και Η/Υ	4/2	Υ	30/30	Δ	4061/4062
10	Συναισθηματική ανάπτυξη	9	Υ	45	Ε	5011
11	Κουκλοθέατρο	2/2	Υ	15/30	Ε	5061/5062
12	Κοινωνική Ψυχολογία	9	Υ	45	Στ	6011
13	Αναπτυξιακή ψυχοπαθολογία	9	Υ	45	Z	7011

Μαθήματα Ειδικότητας (ΜΕ)
(14 ⇨ 35%)

Α/α	Μάθημα	Φ.Ε.	Υ/ΥΕ	Ω/ Εξάμηνο	Εξάμηνο	Κωδικός μαθ.
1	Αγωγή Βρέφους Ι	6/2	Υ	30/30	Α	1021/1022
2	Αγωγή Βρέφους ΙΙ	8/4	Υ	45/60	Β	2021/2022
3	Παιδί και παιχνίδι	2/2	Υ	15/30	Β	2061/2062
4	Αγωγή μικρού παιδιού Ι	5/3	Υ	30/45	Γ	3021/3022
5	Αρχές οργάνωσης της παιδαγωγικής πράξης	8/3	Υ	45/45	Γ	3031/3032
6	Αναπτυξιακή Ψυχολογία ΙΙ	9	Υ	45	Δ	4011
7	Αγωγή μικρού παιδιού ΙΙ	5/3	Υ	30/45	Δ	4021/4022
8	Αρχές οργάνωσης της παιδαγωγικής πράξης	9/4	Υ	45/60	Δ	4031/4032
9	Σύγχρονες τάσεις στην προσχολική αγωγή Ι	9/4	Υ	45/60	Ε	5031/5032
10	Παιδί - χώρος - δημιουργικότητα	6/2	Υ	30/30	Ε	5051/5052
11	Ημερήσια αγωγή και φροντίδα Ι	6/4	Υ	30/60	Στ	6021/6022
12	Σύγχρονες τάσεις στην προσχολική αγωγή ΙΙ	9/4	Υ	45/60	Στ	6031/6032
13	Ημερήσια αγωγή και φροντίδα ΙΙ	6/4	Υ	30/60	Ζ	7021/7022
14	Εφαρμογή της παιδαγωγικής πράξης	9/4	Υ	45/60	Ζ	7031/7032

Μαθήματα Διοίκησης, Οικονομίας, Νομοθεσίας και Ανθρωπιστικών Σπουδών (ΔΟΝΑ)
(τέσσερα ⇨ 10%)

Α/α	Μάθημα	Φ.Ε.	Υ/ΥΕ	Ω/ Εξάμηνο	Εξάμηνο	Κωδικός μαθ.
1	Ειδική αγωγή	8	Υ	45	Δ	4041
2	Διαπολιτισμική αγωγή	5	Υ	45	Στ	6042
3	Στοιχεία Οικολογίας - Περιβαλλοντική Αγωγή	9	Υ	45	Z	7042
4	Οργάνωση-Διοίκηση ΒΝΣ	9	Υ	45	Z	7051

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ, ΩΡΩΝ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ
ΑΝΑ ΤΥΠΙΚΟ ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**

Α΄ Εξάμηνο.

Κωδικός	Μάθημα	Ωρες		Α.Δ.Μ	ΦΕ
		Θεωρία	Εργαστ		
1011	Βασικές αρχές ψυχολογίας	3		5	9
1021	Αγωγή βρέφους Ι	2		3	6
1022	Αγωγή βρέφους Ι		2	2	2
1031	Συστηματική Παρατήρηση βρεφών και νηπίων	2		4	5
1032	Συστηματική Παρατήρηση βρεφών και νηπίων		2	2	2
1041	Παιδιατρική Ι	3		4	9
1051	Παιδική Λογοτεχνία	3		4	8
1052	Παιδική Λογοτεχνία		1	2	1
1061	Ελληνική Γλώσσα	3		4	9
Σύνολο:		16	5	30	50
		21			

Β΄ Εξάμηνο.

Κωδικός	Μάθημα	Ωρες		Α.Δ.Μ.	ΦΕ
		Θεωρία	Εργαστ.		
2011	Πρώιμες αλληλεπιδράσεις	3		5	9
2021	Αγωγή βρέφους ΙΙ	3		4	8
2022	Αγωγή βρέφους ΙΙ		4	2	4
2031	Εισαγωγή στις Παιδαγωγικές Επιστήμες	3		5	8
2041	Παιδιατρική ΙΙ	3		5	9
2051	Μουσικοκινητική αγωγή Ι	2		3	5
2052	Μουσικοκινητική αγωγή Ι		3	2	3
2061	Παιδί και παιχνίδι	1		2	2
2062	Παιδί και παιχνίδι		2	2	2
Σύνολο:		15	9	30	50
		24			

Γ' Εξάμηνο

Κωδικός	Μάθημα	Ωρες		Α.Δ.Μ.	ΦΕ
		Θεωρία	Εργαστ.		
3011	Αναπτυξιακή ψυχολογία Ι	3		5	9
3021	Αγωγή μικρού παιδιού Ι	2		4	5
3022	Αγωγή μικρού παιδιού Ι		3	2	3
3031	Αρχές οργάνωσης της παιδαγωγικής πράξης Ι	3		5	8
3032	Αρχές οργάνωσης της παιδαγωγικής πράξης Ι		3	2	3
3041	Παιδιατρική ΙΙΙ	3		5	9
3051	Μουσικοκινητική αγωγή ΙΙ	2		2	5
3052	Μουσικοκινητική αγωγή ΙΙ		3	2	3
3061	Θεατρικό παιχνίδι	1		2	3
3062	Θεατρικό παιχνίδι		2	1	2
Σύνολο:		14	11	30	50
		25			

Δ' Εξάμηνο

Κωδικός	Μάθημα	Ωρες		Α.Δ.Μ.	ΦΕ
		Θεωρία	Εργαστ.		
4011	Αναπτυξιακή ψυχολογία ΙΙ	3		5	9
4021	Αγωγή μικρού παιδιού ΙΙ	2		4	5
4022	Αγωγή μικρού παιδιού ΙΙ		3	2	3
4031	Αρχές οργάνωσης παιδαγωγικής πράξης ΙΙ	3		5	9
4032	Αρχές οργάνωσης παιδαγωγικής πράξης ΙΙ		4	3	4
4041	Ειδική αγωγή	3		3	8
4051	Μεθοδολογία Έρευνας στις Επιστήμες της Αγωγής	2		3	5
4052	Μεθοδολογία Έρευνας στις Επιστήμες της Αγωγής		1	1	1
4061	Προσχολική αγωγή και Η/Υ	2		3	4
4062	Προσχολική αγωγή και Η/Υ		2	1	2
Σύνολο:		15	10	30	50
		25			

Ε' Εξάμηνο

Κωδικός	Μάθημα	Ώρες		Α.Δ.Μ.	ΦΕ
		Θεωρία	Εργαστ.		
5011	Συναισθηματική ανάπτυξη	3		5	9
5021	Μαθηματικές έννοιες και φυσικές επιστήμες	3		5	8
5031	Σύγχρονες τάσεις στην προσχολική αγωγή Ι	3		5	9
5032	Σύγχρονες τάσεις στην προσχολική αγωγή Ι		4	3	4
5042	Κοινωνιολογία της οικογένειας και της εκπαίδευσης	3		4	8
5051	Παιδί - χώρος - δημιουργικότητα	2		3	6
5052	Παιδί - χώρος - δημιουργικότητα		2	2	2
5061	Κουκλοθέατρο	1		2	2
5062	Κουκλοθέατρο		2	1	2
Σύνολο:		15	8	30	50
		23			

ΣΤ' Εξάμηνο

Κωδικός	Μάθημα	Ώρες		Α.Δ.Μ.	ΦΕ
		Θεωρία	Εργαστ.		
6011	Κοινωνική Ψυχολογία	3		5	9
6021	Ημερήσια αγωγή και φροντίδα Ι	2		4	6
6022	Ημερήσια αγωγή και φροντίδα Ι		4	2	4
6031	Σύγχρονες τάσεις στην προσχολική αγωγή ΙΙ	3		5	9
6032	Σύγχρονες τάσεις στην προσχολική αγωγή ΙΙ		4	3	4
6042	Διαπολιτισμική αγωγή	3		5	5
6051	Ε. Γλώσσα - Ορολογία	2		4	6
6052	Ε. Γλώσσα - Ορολογία		3	2	3
Σύνολο:		13	11	30	50
		24			

Ζ' Εξάμηνο

Κωδικός	Μάθημα	Ώρες		Α.Δ.Μ.	ΦΕ
		Θεωρία	Εργαστ.		
7011	Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία	3		5	9
7021	Ημερήσια αγωγή και φροντίδα ΙΙ	2		4	6
7022	Ημερήσια αγωγή και φροντίδα ΙΙ		4	3	4
7031	Εφαρμογή της παιδαγωγικής πράξης	3		5	9
7032	Εφαρμογή της παιδαγωγικής πράξης		4	3	4
7042	Περιβαλλοντική αγωγή	3		5	9
7051	Οργάνωση - Διοίκηση ΒΝΣ	3		5	9
Σύνολο:		14	8	30	50
		22			

Γενικό Σύνολο: 16.4 ώρες

Η' Εξάμηνο

Κωδικός	Μάθημα		
		Α.Δ.Μ	ΦΕ
8012	Άσκηση στο Επάγγελμα	20	30
8021	Πτυχιακή Εργασία	10	20
Σύνολο		30	50

ΑΔΥΣΙΔΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

1. Αναπτυξιακή Ψυχολογία Ι (προαπαιτούμενο) ⇔ Αναπτυξιακή Ψυχολογία ΙΙ (εξαρτώμενο - προαπαιτούμενο) ⇔ Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία (εξαρτώμενο).
2. Αρχές οργάνωσης παιδαγωγικής πράξης Ι (προαπαιτούμενο) ⇔ Αρχές οργάνωσης παιδαγωγικής πράξης ΙΙ (εξαρτώμενο - προαπαιτούμενο) ⇔ Εφαρμογή της παιδαγωγικής πράξης (εξαρτώμενο).
3. Αγωγή βρέφους ΙΙ (προαπαιτούμενο) ⇔ Αγωγή μικρού παιδιού Ι (εξαρτώμενο - προαπαιτούμενο) ⇔ Αγωγή μικρού παιδιού ΙΙ (εξαρτώμενο).
4. Μουσικοκινητική αγωγή Ι (προαπαιτούμενο) ⇔ Μουσικοκινητική αγωγή ΙΙ (εξαρτώμενο).
5. Παιδιατρική ΙΙ (προαπαιτούμενο) ⇔ Παιδιατρική ΙΙΙ (εξαρτώμενο).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΕΞΑΜΗΝΟ

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

Τίτλος μαθήματος: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

Τύπος μαθήματος: Θεωρητικό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3
Διδακτικές Μονάδες: 5
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Α΄
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Να έρθουν οι σπουδαστές σε μια πρώτη επαφή με τη σύγχρονη ψυχολογική σκέψη και να κατανοήσουν: α) τα βασικά ερωτήματα τα οποία απασχολούν την επιστήμη της ψυχολογίας σήμερα, β) τις βασικές αρχές και μεθόδους της ψυχολογίας, γ) τις βασικότερες θεωρητικές προσεγγίσεις της ψυχολογίας και δ) τις βασικές αρχές οι οποίες διέπουν την ανθρώπινη συμπεριφορά.

Περιγραφή του μαθήματος:

- Η ιστορία της Ψυχολογίας, το αντικείμενό της και η μεθοδολογία της.
- Τομείς της εφαρμοσμένης Ψυχολογίας.
- Η επίδραση της Ψυχολογίας στις Επιστήμες της Αγωγής και την Ιατρική.
- Οι κυριότερες θεωρητικές κατευθύνσεις στην Ψυχολογία.
- Η επίδραση της κληρονομικότητας και του περιβάλλοντος στη διαμόρφωση της ανθρώπινης συμπεριφοράς.
- Παράγοντες που σχετίζονται με την ανάπτυξη της προσωπικότητας.
- Στοιχεία γενικής Ψυχολογίας (μνήμη, προσοχή, μάθηση, αισθήσεις, συναισθήματα, κλπ.).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Atkinson, R. et al (1993) *Introduction to Psychology*, 11th Edition , New York: Harcourt Brace Jovanovich
- Cassels, A. & Green, P. (1996) *Αντίληψη* (επιμ. Κωσταρίδου - Ευκλείδη, Α.) Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Cassels, A. (1994) *Μνήμη και λήθη* , (επιμ. Κωσταρίδου - Ευκλείδη, Α.) Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Hayes, N. (1998) *Εισαγωγή στην Ψυχολογία, том. Α΄* (Επιμ. Κωσταρίδου – Ευκλείδη, Α.) Ελληνικά Γράμματα.
- Kagan, J. & Segal, J. (1992) *Psychology - An introduction*, 7th Edition, New York: Harcourt Brace Jovanovich
- MacRae, S. *Μοντέλα και μέθοδοι για τις επιστήμες της συμπεριφοράς* (επιμ. Θ. Βελή) Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Thomson, R.. (x.x) *Η ιστορία της ψυχολογίας*, μετ. Αποστολόπουλος, Δ., Αθήνα: Κάλβος
- Κολιάδης, Ε. (1996) *Θεωρίες μάθησης και εκπαιδευτική πράξη*, том. Α, Β, Γ , Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Κωσταρίδου – Ευκλείδη (1997) *Ψυχολογία κινήτρων* , Ελληνικά Γράμματα
- Νασιάκου ,Μ. (1982 α) *Η ψυχολογία σήμερα . 1. Γενική ψυχολογία*, Αθήνα: Παπαζήση
- Πασχάλη, Α. (χ.χ) *Εισαγωγή στην επιστήμη της ψυχολογίας*, Αθήνα: Παπαζήση
- Πόρποδα, Κ. (1992) *Γνωστική ψυχολογία* , том. Α΄. *Η διαδικασία της μάθησης* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Pervin, L., & John, O. (1999) Θεωρίες Προσωπικότητας (μετ. Αλεξανδροπούλου, Α., & Δασκαλοπούλου, Ε.), Αθήνα, Τηρωθήτω

Τίτλος μαθήματος: ΑΓΩΓΗ ΒΡΕΦΟΥΣ Ι

Τύπος μαθήματος: Μικτό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 2Θ / 2Ε

Διδακτικές Μονάδες: 3+2

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Α΄

Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό

Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Να συνειδητοποιήσουν οι σπουδαστές την ουσία του επαγγέλματος και να αποκτήσουν τις πρώτες γνώσεις γύρω από τις ανάγκες των βρεφών και την ψυχοπαιδαγωγική σημασία τους.

Περιγραφή του μαθήματος:

Θεωρία:

- Ρόλος παιδαγωγού βρεφών και νηπίων - χαρακτηριστικά. Η οικογένεια, η κοινωνία και το παιδί. Προγεννητική περίοδος - ευρήματα ερευνών. Περιγεννητική περίοδος.
- Η σημασία της σωστής φροντίδας στη σωματική και ψυχοσυναισθηματική εξέλιξη του παιδιού.
- Η κάλυψη των βασικών αναγκών των βρεφών παράγοντας επιβίωσης και αγωγής. Αρχές κάλυψης των βασικών αναγκών.
- Επίδραση οικογενειακού περιβάλλοντος στην ανάπτυξη των βρεφών.

Εργαστήριο:

Γνωριμία με τον επαγγελματικό χώρο και το αντικείμενο εργασίας. Επισκέψεις σε χώρους αγωγής βρεφών και νηπίων αλλά και σε άλλους χώρους όπου συχνάζουν μικρά παιδιά. Παρουσίαση ταινιών και βιντεοσκοπήσεων. Κριτική παρουσίαση, συζήτηση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

COHEN, D. - STERN, V. - BALABAN, N., (1991), *Παρατηρώντας και καταγράφοντας τη συμπεριφορά των παιδιών*, Αθήνα, GUTENBERG.

ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Δ., (1998), *Πρόγραμμα καθημερινών δραστηριοτήτων βρεφικής ηλικίας*, Εκδόσεις ART of TEXT, Θεσ/νίκη.

HERBINET & BUSNEL, (1984), *Η χαρανγή των αισθήσεων*, Αθήνα, Ράππας.

ΚΑΛΥΒΑ, Ε., - ΦΙΛΙΠΠΟΥ, Ν., (1992), *Πότε το βρέφος μας εξελίσσεται φυσιολογικά*, Αθήνα, Παπαζήσης.

ΚΑΛΥΒΑ, Ε., - ΦΙΛΙΠΠΟΥ, Ν., (1992), *Γνωρίστε στο μωρό σας τη χαρά των παιχνιδιών*, Αθήνα, Παπαζήσης.

MORRIS, D., *Ο θαυμαστός κόσμος του βρέφους*, Αθήνα, Καστανιώτης.

ΜΠΙΕΤΕΛΧΑΪΜ, Μπρ., *Διάλογοι με τις μητέρες*, Αθήνα, Γλάρος.

Η φροντίδα της μητέρας και του μωρού, Αθήνα, Γιαλλελής.

Τίτλος μαθήματος: ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΒΡΕΦΩΝ ΚΑΙ ΝΗΠΙΩΝ

Τύπος μαθήματος: Μικτό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 2Θ / 2Ε

Διδακτικές Μονάδες: 4+2

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Α΄

Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό

Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Σκοπός του μαθήματος είναι η συστηματική παρατήρηση παιδιών 0 - 6 χρόνων και η καταγραφή των δεδομένων με τη χρήση ορισμένων τεχνικών παρατήρησης ώστε:

- Να έχουν οι σπουδαστές την ευκαιρία να γνωρίσουν το παιδί της κάθε ηλικίας με τα γενικά και ειδικά χαρακτηριστικά του.
- Να κατανοήσουν τις δυνατότητές του και τις αδυναμίες του σε σχέση με τους διάφορους τομείς ανάπτυξης.
- Να αποκτήσουν τη συνήθεια να λαμβάνουν υπ' όψη τους τις ανάγκες του και την προσωπικότητά του για να είναι σε θέση αργότερα να οργανώσουν, με βάση αυτά τα στοιχεία, την παιδαγωγική πράξη.

Περιγραφή του μαθήματος:

A. Ο ρόλος της παρατήρησης στην αγωγή βρεφών και νηπίων:

- Μορφές παρατήρησης: καταγραφή, συστηματική παρατήρηση, συμμετοχική παρατήρηση.
- Τεχνικές παρατήρησης: ημερολόγιο, μαγνητοφωνήσεις, βιντεοσκοπήσεις σχάρα παρατήρησης.

B. Οργάνωση της παρατήρησης:

- Επιλογή του περιεχομένου και της συλλογής πληροφοριών.
- Επιλογή της τεχνικής.
- Ανάλυση και ερμηνεία των πληροφοριών.

Γ. Εφαρμογές: Καταγραφή και ανάλυση της συμπεριφοράς των παιδιών σε διάφορους τομείς της καθημερινής τους ζωής (κίνηση, παιχνίδι, επικοινωνία, λόγος κλπ).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

COHEN, D. - STERN, V. - BALABAN, N., (1991), *Παρατηρώντας και καταγράφοντας τη συμπεριφορά των παιδιών*, Αθήνα, GUTENBERG.

LANDSHEERE, G. De, (1996), *Η εμπειρική έρευνα στην εκπαίδευση*, Αθήνα, ΤΥΠΩΘΗΤΩ.

ΣΑΛΤΣΜΠΕΡΚΕΡ, Χ. και αλλ., (1998), *Η συναισθηματική εμπειρία της μάθησης και της διδασκαλίας*, Αθήνα, Καστανιώτης.

Τίτλος μαθήματος: ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ Ι

Τύπος μαθήματος: Θεωρητικό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3
Διδακτικές Μονάδες: 4
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Α΄
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος:

Σκοπός της παιδιατρικής είναι να αποκτήσουν οι σπουδαστές στοιχειώδεις γνώσεις γύρω από θέματα υγείας που αφορούν βρέφη και μικρά παιδιά ώστε να είναι σε θέση να αντιληφθούν καλύτερα τυχόν προβλήματα και να ζητήσουν την έγκαιρη βοήθεια ειδικού ή να αντιμετωπίζουν με περισσότερη γνώση και κατανόηση παιδιά που πάσχουν και που συχνάζουν στο χώρο αγωγής.

Παράλληλα να αποκτήσουν σαφείς γνώσεις που θα τους βοηθήσουν να αντιμετωπίσουν με αποτελεσματικότητα απλά ατυχήματα, αλλά και σοβαρότερα παρέχοντας τις πρώτες βοήθειες μέχρις ότου αναλάβει ο ιατρός.

Περιγραφή του μαθήματος:

Το δημογραφικό πρόβλημα της Ελλάδας. Μέθοδοι υποβοηθούμενης αναπαραγωγής, οικογενειακός προγραμματισμός. Προγεννητική περίοδος. Περιγεννητική περίοδος. Φυσιολογικό νεογνό. Ομάδες προβληματικών νεογνών. Νεογνικός ίκτερος. Λοιμώξεις νεογνού. Συγγενείς διαμαρτίες περί τη διάπλαση. Γενετική.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ, Σ., (2000), *Παιδιατρική*, Αθήνα, Πασχαλίδης.
ΜΑΤΣΑΝΙΩΤΗΣ, Ν., - ΚΑΡΠΑΘΙΟΣ, Θ., και συν., (1995), *Παιδιατρική*, Αθήνα, Λίτσας.
NELSON - BEHRMAN, KLIEGMAN, ARVIN, (1999), *Παιδιατρική*, Αθήνα, Πασχαλίδης.
NELSON, (15th ed. 1996), *Textbook of pediatrics*, Philadelphia, London, Toronto, Montreal, Sydney, Tokyo, W.B. SAUNDERS COMPANY.
(1999), *Pediatric clinics of North America*, Philadelphia, London, Toronto, Montreal, Sydney, Tokyo, W.B. SAUNDERS COMPANY.

Τίτλος μαθήματος: ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Τύπος μαθήματος: Θεωρητικό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3Θ / 1Ε

Διδακτικές Μονάδες: 4+2

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Α΄

Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό

Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος της Παιδικής Λογοτεχνίας είναι:

- Να έρθουν οι σπουδαστές σε επαφή με κείμενα Παιδικής Λογοτεχνίας και να εξοικειωθούν με αυτά ώστε να δημιουργηθεί η επιθυμία επαφής με αυτόν τον τομέα της Λογοτεχνίας.
- Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της έγκαιρης και σωστής προσφοράς του βιβλίου στο μικρό παιδί.
- Να γνωρίσουν βιβλία και λογοτεχνικά κείμενα για παιδιά 0-6 χρόνων καθώς και τα κριτήρια επιλογής βιβλίων για παιδιά.
- Να γνωρίσουν τις παιδαγωγικές μεθόδους προσφοράς και εκμετάλλευσης στους χώρους αγωγής των διαφόρων κατηγοριών παιδικών βιβλίων, ανάλογα με τις ανάγκες και τις δυνατότητες του κάθε παιδιού.

Περιγραφή του μαθήματος:

- Δυνατότητες κατανόησης του λόγου κατά την εμβρυϊκή ηλικία.
- Δυνατότητες κατανόησης και παραγωγής λόγου κατά τη βρεφική ηλικία.
- Λεκτικές ανταλλαγές βρέφους-ενήλικα.
- Τα Νανουρίσματα. Τα ταχταρίσματα. Παραδοσιακά παιχνίδια για βρέφη.
- Το βιβλίο για παιδιά 6 - 18 μηνών.
- Το βιβλίο για παιδιά 18 - 24 μηνών.
- Το βιβλίο για παιδιά 2 ½ - 3 ½ χρόνων.
- Χαρακτηριστικά, κριτήρια επιλογής. Επαφή με το βιβλίο και χρήση του από τον παιδαγωγό σε κάθε ηλικία.
- Γνωριμία με κείμενα ελληνικής και ξένης λογοτεχνία που έχουν σαν θέμα τους το παιδί: Λογοτεχνική και ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση.
- Κατηγορίες βιβλίων για παιδιά 3-6 χρόνων.
- Παιδαγωγική προσφορά της κάθε κατηγορίας.
- Κριτήρια επιλογής. Το περιεχόμενο. Ο λόγος. Η εικόνα.
- Διδακτική της κάθε κατηγορίας.
- Βιβλία που μας φέρνουν σε επαφή με τη Φύση, την Τέχνη, τον Πολιτισμό, τις Επιστήμες (Φυσική, Χημεία, Οικολογία, Αστρονομία κλπ).
- Βιβλία Σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης.
- Μυθολογία. Μύθοι Αισώπου. Μεταφρασμένοι Αρχαίοι Έλληνες Συγγραφείς.
- Ο Πόλεμος και η Ειρήνη.
- Ειδική διδακτική της κάθε κατηγορίας.
- Δανειστική Βιβλιοθήκη.

Εργαστήριο:

Γνωριμία με βιβλία για μικρά και μεγαλύτερα παιδιά καθώς και με τους συγγραφείς τους. Εφαρμογή μεθόδων γνωριμίας του βιβλίου από τα παιδιά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, Β., (1987), *Α' Ανιχνεύσεις*, Αθήνα, Καστανιώτης.
- ΔΕΛΩΝΗΣ, Α., (1988), *Βασικές γνώσεις για το παιδικό και νεανικό βιβλίο*, Αθήνα.
- ΚΙΤΣΑΡΑΣ, Γ., *Το εικονογραφημένο βιβλίο στη νηπιακή και πρωτοσχολική ηλικία*, Αθήνα, Παπαζήσης.
- ΛΑΣΤΡΕΓΚΟ, Κρ.- ΤΕΣΤΑ, Φρ., (1991), *Από την τηλεόραση στο βιβλίο*, Αθήνα, Διάγραμμα
- ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ, Μ. - ΚΟΣΜΑ, Β. - ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Κ., (1994), *Εγχειρίδιο για την οργάνωση δανειστικής βιβλιοθήκης*, Αθήνα.
- ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, Ρ., - ΤΣΙΛΙΜΕΝΗ, Τ., (1992), *Η παιδική λογοτεχνία στο νηπιαγωγείο*, Αθήνα, Καστανιώτης.
- ΠΕΤΡΟΒΙΤΣ-ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ, Λ., (1987), *Μιλώντας για τα παιδικά βιβλία*, Αθήνα, Καστανιώτης.
- ΠΟΣΛΑΝΙΕΚ, Κ., (1992), *Να δώσουμε στα παιδιά την όρεξη για διάβασμα*, Αθήνα, Καστανιώτης

Τίτλος μαθήματος: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Τύπος μαθήματος: Θεωρητικό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3
Διδακτικές Μονάδες: 4
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Α΄
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Σκοπός της διδασκαλίας ελληνικής γλώσσας είναι να αποκτήσουν οι σπουδαστές βασικές γνώσεις και να δομήσουν καλύτερα ήδη υπάρχουσες από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ώστε στη συνέχεια να είναι σε θέση να συνειδητοποιήσουν καλύτερα τη δομή και τη χρήση της ελληνικής γλώσσας, να τη χρησιμοποιούν σωστότερα αλλά και να κατανοήσουν και να εφαρμόσουν τους κανόνες διδακτικής της μητρικής γλώσσας σε παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Περιγραφή του μαθήματος:

- Η πρώτη και η δεύτερη άρθρωση του λόγου: το μόρφημα και το φώνημα.
 - Τα φωνήματα της Νέας Ελληνικής, σχέσεις ανάμεσα στα φωνήματα, πάθη φωνηέντων και συμφώνων, ο τονισμός και οι τόνοι.
 - Μορφολογία - Σύνταξη: Οι γραμματικές κατηγορίες (πρωτεύουσες και δευτερεύουσες):
 - του ονόματος (γένος, αριθμός, πτώση)
 - του ρήματος (πρόσωπο, χρόνος, έγκλιση, διάθεση και τρόπος)
- Στοιχεία ιστορικής γραμματικής: άρθρο, ουσιαστικά, επίθετα, αντωνυμίες, αριθμητικά, ρήματα. Λειτουργικές κατηγορίες: υποκείμενο, κατηγορημα, αντικείμενο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- CHOMSKY, N., (1957/1991), *Συντακτικές δομές*, Αθήνα, Νεφέλη.
ΘΕΟΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ - ΚΟΝΤΟΥ, Δ., (1989), *Μετασχηματιστική σύνταξη: από τη Θεωρία στην πράξη*, Αθήνα, Καρδαμίτσα.
ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ, Γ., (1972), *Το ρήμα της ελληνικής*, Αθήνα.
ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ, Γ., (1980), *Θεωρητική γλωσσολογία*, Αθήνα.
ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ, Γ., (1985), *Εισαγωγή στη σημασιολογία*, Αθήνα.

B' ΕΞΑΜΗΝΟ

Τίτλος μαθήματος: ΠΡΩΙΜΕΣ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ

Τύπος μαθήματος: Θεωρητικό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3

Διδακτικές Μονάδες: 5

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Β'

Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό

Προσπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Να κατανοήσουν οι σπουδαστές τις ψυχικές διεργασίες που προηγούνται της γέννησης ενός παιδιού, καθώς και όσες συμβαίνουν, στο παιδί και στους γονείς, κατά τους πρώτους μήνες της ζωής του.

Περιγραφή του μαθήματος:

- Η επιθυμία για την απόκτηση παιδιού. Μητρότητα, πατρότητα.
- Εγκυμοσύνη: η μέλλουσα μητέρα, ο ρόλος του πατέρα. Το παιδί πριν τη γέννηση: οι αισθητηριακές ικανότητες του εμβρύου.
- Τοκετός - γέννηση: Ο αρχικός δεσμός. Η περίοδος της λοχείας. Η δυναμική του βρέφους. Οι ικανότητες του βρέφους. Αλληλεπιδράσεις γονέων - βρέφους.
- Το πρόωρο παιδί - ασυνέχεια.
- Η συνεισφορά της ψυχαναλυτικής θεωρίας στην ανάπτυξη. Η θεωρία του Spitz, Cramer, Brezelson, Dolto, Winnicot, Bowlby, Soulé, Lebovici.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΑΜΠΙΑΤΖΟΓΛΟΥ, Γ., - ΜΑΝΩΛΟΠΟΥΛΟΣ, Σ., (1988), *Προσεγγίσεις της γέννησης*, Θεσσαλονίκη, University Studio Press.
- ΒΙΝΝΙΚΟΤ, Ντ., (1996), *Μωρά και μητέρες*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα .
- ΔΡΑΓΩΝΑ, Θ., - ΝΑΖΙΡΗ, Δ., (1995), *Οδεύοντας προς την πατρότητα*, Αθήνα, Εξάντας.
- ΚΡΑΜΕΡ, Μπ., (1992), *Επάγγελμα μωρό*, Αθήνα, Καστανιώτης.
- ΜΙΛΛΕΡ, Λ., (1995), *Κατανοώντας το βρέφος σας*, Αθήνα, Καστανιώτης.
- ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ, (1998), *Οι σχέσεις μητέρας - παιδιού κατά τον πρώτο χρόνο ζωής*, Αθήνα, ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ.
- ΤΣΙΑΝΤΗΣ, Γ. - ΔΡΑΓΩΝΑ, Θ., (Επιμέλεια), (1999), *Μωρά και μητέρες*, Αθήνα, Καστανιώτης
- ΤΣΙΑΝΤΗΣ, Γ. - ΜΑΝΩΛΟΠΟΥΛΟΣ, (με την επιμέλεια των.....), (1987), *Σύγχρονα θέματα Παιδοψυχιατρικής*, τόμοι Α, Β, Γ, Αθήνα, Καστανιώτης.

Τίτλος μαθήματος: ΑΓΩΓΗ ΒΡΕΦΟΥΣ ΙΙ

Τύπος μαθήματος: Μικτό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3Θ / 4Ε

Διδακτικές Μονάδες: 4+2

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Β΄

Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό

Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Να αποκτήσουν οι σπουδαστές τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν στην κάλυψη των αναγκών των βρεφών και τους παράγοντες που συντελούν στην αγωγή τους.

Περιγραφή του μαθήματος:

Θεωρία:

- Γνώση βασικών δεξιοτήτων για κάλυψη αναγκών (σωματικών, συναισθηματικών, νοητικών, κοινωνικών).
- Η σπουδαιότητα της επικοινωνίας και των ερεθισμάτων στην ανάπτυξη των παιδιών.
- Έρευνες σχετικές με το περιβάλλον και την ανάπτυξη.
- Αρχές και πρακτικές διατροφής: τάισμα, απογαλακτισμός.

Εργαστήριο:

Γνωριμία με το βρέφος και τις ανάγκες του.

Κάλυψη σωματικών-βιοτικών αναγκών: τάισμα, ατομική υγιεινή, πρόβλεψη για ανάπαυση και ύπνο, ασφάλεια περιβάλλοντος. Η αγωγή των βρεφών τις στιγμές της κάλυψης των σωματικών αναγκών.

Κάλυψη συναισθηματικών, νοητικών, κοινωνικών, κινητικών αναγκών σε σχέση με την ατομικότητα του κάθε βρέφους. Η αγωγή μέσα από την κάλυψη των αναγκών αυτών: Αλληλεπιδράσεις μεταξύ βρεφών και βρεφών και ενηλίκων και ο ρόλος τους στη νοητική εξέλιξη και την κοινωνικοποίηση.

Παρατήρηση συμπεριφοράς βρεφών. Καταγραφή. Ανάλυση στοιχείων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΝΝΙΚΟΤ, Ντ., (1996), *Μωρά και μητέρες*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα .

ΚΡΑΜΕΡ, Μπ., (1992), *Επάγγελμα μωρό*, Αθήνα, Καστανιώτης.

MORRIS, D., *Ο θαυμαστός κόσμος του βρέφους*, Αθήνα, Καστανιώτης.

ΜΙΛΕΡ, Λ., (1995), *Κατανοώντας το βρέφος*, Αθήνα, Καστανιώτης.

ΜΠΟΥΣΚΑΛΙΑ, Λ., (1982), *Να ζεις, να αγαπάς και να μαθαίνεις*, Αθήνα, Γλάρος.

ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ, Π., (1998), *Σχέσεις μητέρας - παιδιού τον πρώτο χρόνο της ζωής*, Αθήνα, Παπαζήσης.

ΣΙΑΜΠΕΡΓ, Τζ., *Παίζοντας με το μωρό σας*, Αθήνα, Πατάκης.

ΣΙΜΟΝΕ, Δ., (1992), *Αχ, αυτά τα μωρά. Πόσα ξέρουν!*, Αθήνα, Θυμάρι.

Τίτλος μαθήματος: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
Τύπος μαθήματος: Θεωρητικό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3
Διδακτικές Μονάδες: 5
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Β΄
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος:

- Να κατανοήσουν οι σπουδαστές τη σημασία της Παιδαγωγικής σαν Επιστήμη και τη σπουδαιότητα του αντικειμένου έρευνας αυτής.
- Να συλλάβουν το νόημα της ιστορικής εξέλιξης της Παιδαγωγικής Επιστήμης.
- Να συνειδητοποιήσουν την προσφορά των μεγάλων παιδαγωγών στην εξέλιξη της προσχολικής αγωγής και να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν κριτικά κάθε θεωρία ή σύστημα.

Περιγραφή του μαθήματος:

- Θεωρία της αγωγής: έννοια, σκοπός, η αγωγή σαν κοινωνικό φαινόμενο, παιδαγωγική σχέση, μέσα και φορείς της αγωγής, ο ρόλος του Παιδαγωγού.
- Η Παιδαγωγική Επιστήμη: έννοια, αντικείμενο, κλάδοι και τομείς εφαρμογής, σχέσεις προς τις άλλες Ανθρωπιστικές Επιστήμες.
- Σύντομη ανασκόπηση της ιστορικής εξέλιξης της Παιδαγωγικής, οι μεγάλοι σταθμοί στην πορεία της Επιστήμης: αρχαιότητα, Αναγέννηση, αιώνας του διαφωτισμού, 20ός αιώνας.
 Κυριότεροι εκπρόσωποι και συστήματα προσχολικής αγωγής: Fröebel, Montessori, Décroly, Claparède, Ferrière, Cousinet, Alain, θεσμική Παιδαγωγική κ.α.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΑΡΙΕΣ, Φ., (1973/1990), *Αιώνες παιδικής ηλικίας*, Αθήνα, Γλάρος.
- ΓΙΑΓΚΟΥΝΙΔΗΣ, Π., (1996), *Η προσχολική αγωγή στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Αθήνα, Κώδικας.
- DOTTRENS, R., (1983), *Οι Μεγάλοι Παιδαγωγοί*, Αθήνα, Γλάρος.
- ΚΟΥΤΣΟΥΒΑΝΟΥ, Ε., (1992), *Η μέθοδος Μοντεσσόρι και η προσχολική εκπαίδευση*, Αθήνα, Οδυσσέας.
- ΜΙΑΛΑΡΕΤ, G.,(1996), *Εισαγωγή στις Επιστήμες της Αγωγής*, Αθήνα, ΤΥΠΩΘΗΤΩ.
- ΞΗΡΟΥΤΥΡΗ, Η., *Το σύγχρονο Νηπιαγωγείο και η ιστορία του*, Αθήνα, Ατλαντίς.
- ΠΑΖΕ, Ζ., (1979), *Το Μέλλον της Εκπαίδευσης*, Αθήνα, Υποδομή.
- ΠΥΡΓΙΩΤΑΚΗΣ, Ι.,(1999), *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική Επιστήμη*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
- ΦΡΑΓΚΟΣ, Χ., *Βασικές παιδαγωγικές θέσεις*, Αθήνα, GUTENBERG.
- ΧΑΡΙΤΟΣ, Χαρ., *Το ελληνικό Νηπιαγωγείο και οι ρίζες του*, Αθήνα, GUTENBERG.

Τίτλος μαθήματος: ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΙΙ

Τύπος μαθήματος: Θεωρητικό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3
Διδακτικές Μονάδες: 5
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Β΄
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Σκοπός της παιδιατρικής είναι να αποκτήσουν οι σπουδαστές στοιχειώδεις γνώσεις γύρω από θέματα υγείας που αφορούν βρέφη και μικρά παιδιά ώστε να είναι σε θέση να αντιληφθούν καλύτερα τυχόν προβλήματα και να ζητήσουν την έγκαιρη βοήθεια ειδικού ή να αντιμετωπίζουν με περισσότερη γνώση και κατανόηση παιδιά που πάσχουν και που συχνάζουν στο χώρο αγωγής.

Παράλληλα να αποκτήσουν σαφείς γνώσεις που θα τους βοηθήσουν να αντιμετωπίσουν με αποτελεσματικότητα απλά ατυχήματα, αλλά και σοβαρότερα παρέχοντας τις πρώτες βοήθειες μέχρις ότου αναλάβει ο ιατρός.

Περιγραφή του μαθήματος.

Βρεφική περίοδος. Διατροφή. Αύξηση - Διάπλαση - Εξέλιξη. Γνώση. Πρόληψη. Εμβόλια - Ανοσοποίηση - Ανατροφή - Ψυχολογικά προβλήματα παιδιατρικής. Ατυχήματα - Δηλητηριάσεις. Λοιμώδη νοσήματα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ, Σ., (2000), *Παιδιατρική*, Αθήνα, Πασχαλίδης.
ΜΑΤΣΑΝΙΩΤΗΣ, Ν., - ΚΑΡΠΑΘΙΟΣ, Θ., και συν., (1995), *Παιδιατρική*, Αθήνα, Λίτσας.
NELSON - BEHRMAN, KLIEGMAN, ARVIN, (1999), *Παιδιατρική*, Αθήνα, Πασχαλίδης.
NELSON, (15th ed. 1996), *Textbook of pediatrics*, Philadelphia, London, Toronto, Montreal, Sydney, Tokyo, W.B. SAUNDERS COMPANY.
(1999), *Pediatric clinics of North America*, Philadelphia, London, Toronto, Montreal, Sydney, Tokyo, W.B. SAUNDERS COMPANY.

Τίτλος μαθήματος: ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ Ι

Τύπος μαθήματος: Μικτό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 2Θ / 3Ε
Διδακτικές Μονάδες: 3+2
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Β΄
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Σκοπός του μαθήματος της μουσικοκινητικής αγωγής, που διδάσκεται σε δύο συνεχή εξάμηνα, είναι να αποκτήσουν οι σπουδαστές τις γνώσεις και τις δυνατότητες ώστε:

- Να είναι σε θέση να παίξουν ένα απλό μουσικό όργανο (φλογέρα).

- Να απελευθερώσουν την κίνηση και τη σωματική έκφρασή τους με τη βοήθεια του ρυθμού και της μουσικής.
- Να δημιουργήσουν, με βάση τη μουσική και την κίνηση, και να χρησιμοποιήσουν τις παιδαγωγικές εφαρμογές αυτού του τομέα για την ψυχοσωματική και νοητική εξέλιξη των παιδιών.
- Να αποκτήσουν μουσική παιδεία ώστε να είναι σε θέση να τη μεταδώσουν στα μικρά παιδιά.

Περιγραφή του μαθήματος:

Θεωρία:

A. Μουσική.

- Ύψος, διάρκεια, ένταση και χροιά του ήχου.
- Πεντάγραμμα, ονόματα φθογγόσημων, κλειδί του ΣΟΛ.
- Διάρκεια (ολόκληρο, ήμισυ, τέταρτο, όγδοο, δέκατο έκτο κλπ). Παρεστιγμένα.
- Σύζευξη διάρκειας, προσωδίας. Συντομίες γραφής (επαναλήψεις κλπ).
- Μέτρα 2/4, 3/4, 4/4, 6/8. Μουσική ανάγνωση.

B. Κινητική αγωγή.

- Γενικά περί μουσικοκινητικής αγωγής.
- Σκοπός και αξία της, ειδικά για την προσχολική ηλικία.
- Στοιχεία, κεφάλαια και χαρακτηριστικά ρυθμού.
- Οι τέσσερις αξίες (ήμισυ, τέταρτο, όγδοο και GALOP, δηλαδή παρεστιγμένο όγδοο και δέκατο έκτο). Ρυθμικά μοτίβα, οικογένειες δύο και τρία.
- Διαφορά μέτρου και ρυθμού. Προσωδιακοί κανόνες.

Εργαστήριο:

- Φλογέρα (soprano): Μικρά κομμάτια ή απλές ασκήσεις εφαρμογής της θεωρίας με σκοπό την κατάκτηση της τεχνικής της φλογέρας.
- Κινητική εμπέδωση των κεφαλαίων και εργασίες των σπουδαστών στα θέματα της ύλης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΚΥΝΗΓΟΥ - ΦΛΑΜΠΟΥΡΑ, Μ., *100 μικρά γνωστά τραγούδια για φλογέρα*, Αθήνα, ΝΑΚΑΣ
- ΚΥΝΗΓΟΥ - ΦΛΑΜΠΟΥΡΑ, Μ., (1973), *Τραγουδώ και γυμνάζομαι*, Αθήνα, Ερμής.
- ΚΥΝΗΓΟΥ - ΦΛΑΜΠΟΥΡΑ, Μ., *Τραγούδια τραγουδάκια*, Αθήνα, ΝΑΚΑΣ
- ΚΥΝΗΓΟΥ, Μ., *Σαν κίνηση, τραγούδι, παιχνίδι*, Ερμής.
- ΣΕΡΓΗ, Λ., *Δημιουργική μουσική αγωγή για τα παιδιά μας*, GUTENBERG.
- ΤΣΑΦΤΑΡΙΔΗΣ, Ν., (1995), *Αυτοσχέδια Μουσικά Όργανα*, Εκδ. Σ. & Μ Νικολαΐδης .

Τίτλος μαθήματος: ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΠΑΙΧΝΙΑ

Τύπος μαθήματος: Μικτό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 1Θ / 2Ε

Διδακτικές Μονάδες: 2+2

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Β΄

Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό

Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος:

- Να γνωρίσουν οι σπουδαστές τις μορφές και τα είδη παιχνιδιού και την παιδαγωγική σημασία του
- Να έρθουν σε επαφή με το παιδαγωγικό υλικό και τις παιδαγωγικές δραστηριότητες και να ανακαλύψουν τους κανόνες και τις ιδιότητές τους καθώς και τον ψυχοπαιδαγωγικό ρόλο τους ώστε να είναι σε θέση να τα χρησιμοποιήσουν με τα παιδιά.
- Να καταστούν ικανοί να προτείνουν και να εμψυχώσουν δραστηριότητες για την κατάκτηση βασικών εννοιών, με στόχο την πολύπλευρη ανάπτυξη βρεφών και παιδιών προσχολικής ηλικίας.

Περιγραφή του μαθήματος:

Θεωρία: Το παιχνίδι - αντικείμενο. Το παιχνίδι - δραστηριότητα.

- Ορισμός. Ιστορική παρουσίαση. Βασικές κατηγορίες.
- Ατομικό, ομαδικό, παράλληλο παιχνίδι.
- Παιχνίδι ασκήσεων. Συμβολικό - μιμητικό παιχνίδι. Παιχνίδι κανόνων.

Εργαστήριο: Αντικείμενα - παιχνίδια του εμπορίου, προσωπικές κατασκευές των σπουδαστών, επαφή με υλικά. Παιχνίδια μιας λύσης, πολυδύναμα παιχνίδια και υλικά. Παιχνίδια κανόνων. Παιχνίδια εξωτερικού χώρου. Παραδοσιακά παιχνίδια

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΛΚΗΣΤΙΣ, (1995), *Μουσεία και σχολεία, δεινόσαυροι και αγγεία*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

BINNIKOT, Ντ., *Το παιδί, το παιχνίδι και η πραγματικότητα*, Αθήνα, Καστανιώτης.

STOPPARD, Miriam, (1993), *Ερωτήσεις που κάνουν τα παιδιά και πώς να απαντήσετε*, Εκδ. KENTIKELENH/DORLING KINDERSLEY, Μαυρομιχάλη 53, Αθήνα, τηλ. 36 36 998

ΚΛΙΑΦΑ, Μ. - ΒΑΛΑΣΗ, Ζ., *Ας παίξουμε πάλι*, Αθήνα, Κέδρος.

ΠΑΝΤΑΖΗΣ, Σπ., (1999), *Η παιδαγωγική και το παιχνίδι αντικείμενο στο χώρο του Νηπιαγωγείου*, Αθήνα, GUTENBERG.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, Ρ., *Οργάνωση και διαμόρφωση του χώρου στο Νηπιαγωγείο*, Αθήνα, Καστανιώτης.

Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

Τίτλος μαθήματος: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Ι

Τύπος μαθήματος: Θεωρητικό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3

Διδακτικές Μονάδες: 5

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Γ΄

Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό

Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Να κατανοήσουν οι σπουδαστές τις βασικές αρχές οι οποίες διέπουν την ανάπτυξη του παιδιού στους διάφορους τομείς (γνωστικό, συναισθηματικό, κοινωνικό) και να γνωρίσουν την τυπική πορεία που ακολουθεί κατά την περίοδο της βρεφικής ηλικίας..

Περιγραφή του μαθήματος:

- Παράγοντες που επηρέασαν τη διαφοροποίηση της αντίληψης των ενηλίκων για το παιδί κατά τη διάρκεια των αιώνων.
- Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις της ανάπτυξης (γενετική, συμπεριφορική, ψυχαναλυτική, γνωστική).
- Η επίδραση γενετικών και περιβαλλοντικών παραγόντων στην ανάπτυξη. Οι συνέπειες του στερητικού περιβάλλοντος στην ανάπτυξη του βρέφους.
- Η γένεση του αρχικού δεσμού (attachment) και η σπουδαιότητά του.
- Η γνωστική, συναισθηματική, κοινωνική και γλωσσική ανάπτυξη κατά τη νηπιακή ηλικία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bee, H. (1995) *The developing child*, 7th edition, New York: HarperCollins
- Bruner, J. (1983) *Child's Talk*, New York: Norton
- Clarke-Stewart, A. & Friedman, S. (1987) *Child development: Infancy through Adolescence*, New York: John Wiley
- Turner, P. (1998) *Βιολογικό φύλο, κοινωνικό φύλο και ταυτότητα του φύλου*, (επιμ. Γιαννίτσας, Δ.), Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Vygotsky, L. (1978) *Mind in society*, Cambridge: Harvard University Press
- Αλεξόπουλος, Δ. (1998) Βαθμίδα εκπαίδευσης των γονιών και δείκτης νοημοσύνης των παιδιών τους. *Νέα Παιδεία*, τ. 86, 81-93
- Βοσνιάδου Στ. (επιμ.) *Κείμενα εξελικτικής ψυχολογίας* - τομ. Α΄, Β΄, Γ, Αθήνα: Gutenberg 1992
- Δημητρίου, Λ. (1997) *Τα 6 πρώτα χρόνια*, Αθήνα : Singular Publications
- Παρασκευόπουλος, Ι. (χ.χ) *Εξελικτική Ψυχολογία*, τομ. 1 - 2 Αθήνα:
- Πουρκός, Μ. (1990) *Η ανάπτυξη της ηθικής αυτονομίας*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Cole, C. & Cole, S. (2000) *Η ανάπτυξη των παιδιών*, (μετ. Σολμαν, Μ.) Αθήνα: Τυπωθήτω

Τίτλος μαθήματος: ΑΓΩΓΗ ΜΙΚΡΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ Ι

Τύπος μαθήματος: Μικτό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας:

Διδακτικές Μονάδες: 2Θ / 3Ε

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: 4+2

Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό

Προαπαιτούμενα: Ναι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Σκοπός του μαθήματος που διδάσκεται σε δύο συνεχή εξάμηνα είναι να αποκτήσουν οι σπουδαστές τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν την κάλυψη των αναγκών των παιδιών 1 - 6 χρόνων και τους παράγοντες που συντελούν στην αγωγή τους.

Περιγραφή του μαθήματος:

Θεωρία:

- Βασικές ανάγκες παιδιών 1 - 3 χρόνων. Η σωστή κάλυψη των αναγκών στοιχείο απαραίτητο για την ομαλή εξέλιξη των παιδιών και την αγωγή τους. Ο ρόλος του ενήλικα. Έλεγχος σφιγκτήρων.
- Αρχές διατροφής και αγωγή.
- Παρακολούθηση υγείας βρέφους, μικρού παιδιού. Ανταπόκριση. Ενδείξεις που οδηγούν στην αναζήτηση ειδικού (γιατρού).
- Επίδραση εξω-οικογενειακού περιβάλλοντος στην ανάπτυξη των μικρών παιδιών.

Εργαστήριο:

- Απόκτηση βασικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για την ικανοποίηση των αναγκών του παιδιού 1 - 3 χρόνων καθώς και της συμπεριφοράς που απαιτείται εκ μέρους του ενήλικα - παιδαγωγού.
- Στόχοι που αφορούν την αγωγή λόγου, αδρής και λεπτής κινητικότητας, νοητικής, συναισθηματικής εξέλιξης και κοινωνικοποίησης. Ο ρόλος του ενήλικα στην ανεξαρτητοποίηση του μικρού παιδιού.
- Φροντίδα άρρωστου βρέφους και μικρού παιδιού.
- Παρατήρηση - καταγραφή συμπεριφοράς παιδιών 1 - 3 χρόνων, ανάλυση των στοιχείων παρατήρησης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

BINNIKOT, Ντ., *Συζητήσεις με τους γονείς*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

BINNIKOT, Ντ., (1976), *Το παιδί, η οικογένεια και ο εξωτερικός του κόσμος*, Αθήνα, Καστανιώτης.

COHEN, D. - STERN, V. - BALABAN, N., (1991), *Παρατηρώντας και καταγράφοντας τη συμπεριφορά των παιδιών*, Αθήνα, GUTENBERG.

ΚΟΥΓΙΟΥΜΟΥΤΖΑΚΗΣ, Γ., *Πρόοδος στην αναπτυξιακή ψυχολογία των πρώτων χρόνων*, Παν. Εκδ. Κρήτης.

ΜΠΡΑΖΕΛΤΟΝ, Μπ., (1998), *Τα αναπτυξιακά προβλήματα του βρέφους και του νηπίου*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

ΦΡΑΪΜΠΕΡΚ, Σ., (1987), *Τα μαγικά χρόνια*, Αθήνα, Παρισιάνος.

Τίτλος μαθήματος: ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ Ι
Τύπος μαθήματος: Μικτό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3Θ / 3Ε
Διδακτικές Μονάδες: 5+2
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Γ΄
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Στο μάθημα, που διδάσκεται σε δύο συνεχή εξάμηνα, σκοπός της διδασκαλίας είναι να αποκτήσουν οι σπουδαστές τις απαραίτητες γνώσεις που θα τους βοηθήσουν να εφαρμόσουν την αγωγή στους προσχολικούς θεσμούς.

Περιγραφή του μαθήματος:

Θεωρία:

- Γενικές αρχές που διέπουν την οργάνωση της παιδαγωγικής πράξης: οι ανάγκες των παιδιών, τα χαρακτηριστικά της ηλικίας και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε παιδιού, στόχοι και σκοποί στην αγωγή. Αξιολόγηση.
- Αρχές οργάνωσης του χώρου - ανοιχτές τάξεις. Χώρος κινητικού παιχνιδιού. Χώρος συμβολικού παιχνιδιού. Χώρος καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων. Χώρος λόγου και πληροφοριών.
- Αρχές λειτουργίας του προγράμματος. Πώς λειτουργούν οι ανοιχτές τάξεις.
- Η μέθοδος του Σχεδίου Εργασίας (Project).
- Η αγωγή έξω από το χώρο της αγωγής: η γειτονιά, η συνοικία, η φύση, το μουσείο κλπ.

Εργαστήριο:

Κριτική μελέτη της οργάνωσης του χώρου και του υλικού.
Μελέτη της συμπεριφοράς των παιδιών στις γωνιές και τα εργαστήρια.
Πρώτες παιδαγωγικές παρεμβάσεις στο χώρο: εμπλουτισμός, αλλαγή, δημιουργία γωνιάς. Παρατήρηση της συμπεριφοράς των παιδιών μετά την παρέμβαση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΒΑΛΣΑΜΑΚΗ, Χ., *Προσχολική αγωγή. Οργάνωση - πρόγραμμα*, Σφακιανιάκης, Θεσ/νίκη.
- BREDEKAMP, S. - COPPLE, C., *Καινοτομίες στην προσχολική εκπαίδευση: Αναπτυξιακά κατάλληλες πρακτικές στα προσχολικά προγράμματα*, (επιμέλεια Έλση Ντολιοπούλου), Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
- CHOVEL, D. - MICHEL, V., *Δραστηριότητες, Διερευνήσεις, Ανακαλύψεις*, Αθήνα, ΤΥΠΩΘΗΤΩ.
- CUFFARO, H.K. και αλλ., (1998), *Θεωρία και μεθοδολογία της προσχολικής εκπαίδευσης*, Αθήνα, Πατάκης.
- ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Α. - ΚΑΚΑΡΟΓΛΟΥ, Ν. - ΚΟΣΜΑ, Β., (1993), *Βασικές αρχές προγραμματισμού και δράσης στην προσχολική αγωγή*, Αθήνα, Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βρεφονηπιαγωγών.
- KAMI I, C., (1996), *Για μια αναμόρφωση της προσχολικής εκπαίδευσης*, Αθήνα, Πατάκης
- ΚΟΥΤΣΟΥΒΑΝΟΥ, Ε. και Ομάδα Εργασίας, *Μορφές και τρόποι εργασίας στο Νηπιαγωγείο*, Αθήνα, Οδυσσέας.
- ΜΟΚΟ, Ζ., (1997), *Ψυχανάλυση και Εκπαίδευση*, Αθήνα, Καστανιώτης.

ΜΠΟΥΣΚΑΛΙΑ, Λ., (1988), *Να ζεις, να αγαπάς και να μαθαίνεις*, Αθήνα, Γλάρος.
STOPPARD, Miriam, (1999) *Ερωτήσεις που κάνουν τα παιδιά και πώς να απαντήσετε*, Αθήνα, Εκδ. ΚΕΝΤΙΚΕΛΕΝΗ/DORLING KINDERSLEY.

Τίτλος μαθήματος: ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΙΙΙ

Τύπος μαθήματος: Θεωρητικό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3
Διδακτικές Μονάδες: 5
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Γ΄
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προσπαιτούμενα: Ναι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Σκοπός της παιδιατρικής είναι να αποκτήσουν οι σπουδαστές στοιχειώδεις γνώσεις γύρω από θέματα υγείας που αφορούν βρέφη και μικρά παιδιά ώστε να είναι σε θέση να αντιληφθούν καλύτερα τυχόν προβλήματα και να ζητήσουν την έγκαιρη βοήθεια ειδικού ή να αντιμετωπίσουν με περισσότερη γνώση και κατανόηση παιδιά που πάσχουν και που συχνάζουν στο χώρο αγωγής.

Παράλληλα να αποκτήσουν σαφείς γνώσεις που θα τους βοηθήσουν να αντιμετωπίσουν με αποτελεσματικότητα απλά ατυχήματα, αλλά και σοβαρότερα παρέχοντας τις πρώτες βοήθειες μέχρις ότου αναλάβει ο ιατρός.

Περιγραφή του μαθήματος:

ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ: Πεπτικό σύστημα, Αναπνευστικό σύστημα, Κυκλοφορικό σύστημα, Ουροποιητικό σύστημα, Νευρικό σύστημα, Ενδοκρινείς αδένες, Αιμοποιητικό σύστημα, Νοσήματα κολαγόνου, Νεοπλάσματα, Συχνές παθήσεις του δέρματος, Συχνά νοσήματα των οστών. Διαφορική διάγνωση των συχνότερων συμπτωμάτων και κλινικών ευρημάτων στα παιδιά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ, Σ., (2000), *Παιδιατρική*, Αθήνα, Πασχαλίδης.
ΜΑΤΣΑΝΙΩΤΗΣ, Ν., - ΚΑΡΠΑΘΙΟΣ, Θ., και συν., (1995), *Παιδιατρική*, Αθήνα, Λίτσας.
NELSON - BEHRMAN, KLIEGMAN, ARVIN, (1999), *Παιδιατρική*, Αθήνα, Πασχαλίδης.
NELSON, (15th ed. 1996), *Textbook of pediatrics*, Philadelphia, London, Toronto, Montreal, Sydney, Tokyo, W.B. SAUNDERS COMPANY.
(1999), *Pediatric clinics of North America*, Philadelphia, London, Toronto, Montreal, Sydney, Tokyo, W.B. SAUNDERS COMPANY.

Τίτλος μαθήματος: ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ II

Τύπος μαθήματος: Μικτό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 2Θ / 3Ε

Διδακτικές Μονάδες: 2+2

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Γ΄

Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό

Προαπαιτούμενα: Ναι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Σκοπός του μαθήματος της μουσικοκινητικής αγωγής, που διδάσκεται στο Β΄ και Γ΄ εξάμηνο, είναι να αποκτήσουν οι σπουδαστές τις γνώσεις και τις δυνατότητες ώστε:

Να είναι σε θέση να παίζουν ένα απλό μουσικό όργανο (φλογέρα).

Να απελευθερώσουν την κίνηση και τη σωματική έκφρασή τους με τη βοήθεια του ρυθμού και της μουσικής.

Να δημιουργήσουν, με βάση τη μουσική και την κίνηση, και να χρησιμοποιήσουν τις παιδαγωγικές εφαρμογές αυτού του τομέα για την ψυχοσωματική και νοητική εξέλιξη των παιδιών.

Να αποκτήσουν μουσική παιδεία ώστε να είναι σε θέση να τη μεταδώσουν στα μικρά παιδιά.

Περιγραφή του μαθήματος:

Θεωρία:

A. Μουσική: Μέτρα: 6/6, 7/8. Θέση - άρση. Staccato - Legato. Forte - Piano. Σημεία αλλοίωσης, τόνοι, ημιτόνια, οπλισμός.

Ακρόαση μουσικών έργων (συμφωνία, κονσέρτο, σονάτα, χορωδία). Στοιχεία μορφολογίας.

Μονόφωνες μελωδίες, ελληνικά δημοτικά τραγούδια και χοροί. Ρυθμική ορθογραφία.

B. Κινητική αγωγή (ρυθμική): Κινησιολογικές φόρμες στο χώρο. Θέμα και παραλλαγές. Rondo.

Παιδικά τραγούδια με δυνατότητες ρυθμικών λύσεων. Μικτά μέτρα (ελληνικοί ρυθμοί).

Κινησιολογικός αυτοσχεδιασμός. Μικρά δρώμενα. Κίνηση με σχέδιο.

Εργαστήριο:

Κινησιολογικοί κανόνες. Φλογέρα (Soprano). Παιδικά τραγούδια.

Μονόφωνο τραγούδι και αναπνευστικές ασκήσεις τοποθέτησης φωνής. Σολφέζ σε κλειδί του σολ.

Στοιχεία αρμονίας. Μουσικοκινητικά συστήματα : Dalcroze, Orff, Kodaly. Χρήση κρουστών οργάνων.

Κινητική εμπέδωση κεφαλαίων θεωρίας και εργασίες σπουδαστών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΚΑΨΑΣΚΗ - ΜΑΚΡΗ, Α., (1996), *Τα πρώτα μου τραγούδια*, Αθήνα, Καψάσκη.

ΚΥΝΗΓΟΥ - ΦΛΑΜΠΟΥΡΑ, Μ., (1998), *Λαϊκά μουσικά όργανα του κόσμου*, Αθήνα, Ακρίτας.

ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ, Γ., (1997), *Παίζοντας με τη μουσική*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

SCHOTT - BILLMAN, F., (1998), *Όταν ο χορός θεραπεύει*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

SCHOTT - BILLMAN, F., (1995), *Χοροθεραπεία με την πρωτόγονη έκφραση*, Αθήνα, Τρόπος Ζωής.

STORMS, G., (1996), *100 Μουσικά Παιχνίδια*, Αθήνα, Εκδ. Σ. & Μ. Νικολαΐδης.

ΤΣΑΦΤΑΡΙΔΗΣ, Ν., *Αυτοσχέδια Μουσικά Όργανα*, Αθήνα, Εκδ. Σ. & Μ. Νικολαΐδης.

Τίτλος μαθήματος: ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Τύπος μαθήματος: Μικτό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 1Θ / 2Ε

Διδακτικές Μονάδες: 2+1

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Γ'

Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό

Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Να ευαισθητοποιηθούν οι σπουδαστές στο θεατρικό παιχνίδι και τη δραματική - θεατρική έκφραση.

Ειδικότερα:

Να αντιληφθούν το θεατρικό παιχνίδι σαν ένα ακόμη μέσο παιδαγωγικής πρακτικής.

Να αποδεσμευτούν από επιφυλάξεις και αναστολές και να εμπιστευθούν τον εαυτό τους σαν φορείς έκφρασης.

Να βιώσουν το θεατρικό παιχνίδι σαν δραστηριότητα χαράς, γνώσης, επικοινωνίας και ανάπτυξης και να μπορέσουν έτσι να το μεταδώσουν στα παιδιά.

Να εξοικειωθούν με τις αρχές και τις τεχνικές του Θεατρικού Παιχνιδιού.

Η αξιολόγηση θα γίνεται με βάση την ποιότητα της συμμετοχής (συνέπεια, πρωτοβουλία, εξέλιξη εκφραστικών ικανοτήτων) και όχι με βάση το ταλέντο και την καλλιτεχνική αρτιότητα της δράσης.

Περιγραφή του μαθήματος:

Εισαγωγή, θεωρητική προσέγγιση του Θεατρικού Παιχνιδιού:

Αντιδιαστολή με θεατρικές παραστάσεις στο σχολείο και «σκετς». Προέλευση του Θεάτρου. Προέλευση του Θεατρικού Παιχνιδιού. Διαφορές Θεάτρου και Θεατρικού Παιχνιδιού. Βασικές αρχές, τεχνικές και υλικά του Θεατρικού Παιχνιδιού.

Σύνδεση θεατρικής τέχνης και παιχνιδιού: Εμπειρική προσέγγιση της τέχνης του Θεάτρου μέσα από το παιχνίδι. Ανακάλυψη της θεατρικότητας του συμβολικού μα και του λαϊκού - παραδοσιακού παιχνιδιού. Επισήμανση συνθηκών που διευκολύνουν το παίξιμο.

Χώρος: εξερεύνηση του χώρου σαν ένα δυναμικό υλικό που μετασχηματίζεται με την κίνηση και την ακινησία. Ο χώρος σαν ένα εύπλαστο υλικό που πλάθεται με τη δράση και τη φαντασία. Δημιουργία και αξιοποίηση ενός «σκηνικού - θεατρικού» χώρου. Ασκήσεις γνωριμίας και προσανατολισμού μέσα στο χώρο. Αυτοσχεδιασμοί με ερέθισμα δεδομένων χώρους.

Σώμα: Η αλληλεπίδραση της δράσης, αίσθησης και συγκίνησης και η σωματική και φωνητική της έκφραση. Ασκήσεις σωματικής έκφρασης και επικοινωνίας, ασκήσεις φωνής. «Θέατρο χωρίς λόγια». Θέατρο σκιών με το σώμα.

Τεχνική αυτοσχεδιασμού: Παρατήρηση και αίσθηση του περιβάλλοντος, των καταστάσεων, των συμπαικτών. Αυθόρμητη και δομημένη ανταπόκριση. Σχέση και επικοινωνία με τον «άλλο». Αντι-δράση. Ο «άλλος» σαν συμπαικτής ή σαν ρόλος. Αυτοσχεδιασμοί ανά δύο ή σε μικρές ομάδες.

Εισαγωγή στο ρόλο: διαδικασία επιλογής ρόλου. Διερεύνηση της αίσθησης και της συμπεριφοράς του σκηνικού προσώπου.

Μεταμόρφωση: μάσκα, μακιγιάζ, κοστούμι, μεταμόρφωση του χώρου.

Παραμύθι: το παραμύθι, η δομή του μύθου σαν βάση για Θεατρικό Παιχνίδι. Το παραμύθι σαν ερέθισμα για θεατρικό δρώμενο και όχι σαν «το κείμενο μιας παράστασης». Ατομικοί και ομαδικοί αυτοσχεδιασμοί εμπνευσμένοι από τα στοιχεία των παραμυθιών.

Περιβάλλον: δημιουργία ενός περιβάλλοντος δράσης και αξιοποίησή του για τη δημιουργία Θεατρικών Παιχνιδιών (δάσος, βυθός, αγορά κλπ).

Παράσταση - γιορτή: Εφαρμογές του Θεατρικού Παιχνιδιού στα πλαίσια γιορτών με παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Σύνθεση: ομαδική δημιουργία ολοκληρωμένου θεατρικού δρώμενου.

Καθ' όλη τη διάρκεια της διδασκαλίας οι σπουδαστές ενθαρρύνονται να δοκιμάσουν εφαρμογές πολύ απλών στοιχείων Θεατρικού Παιχνιδιού στους χώρους της πρακτικής τους άσκησης. Αφιερώνεται χρόνος για συζήτηση και αξιολόγηση των εμπειριών

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΛΚΗΣΤΙΣ, (1984), *Το αυτοσχέδιο θέατρο στο σχολείο*, Αθήνα, Άλκηστις.

ΑΛΚΗΣΤΙΣ, (1998), *Το βιβλίο της Δραματοποίησης*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

BEAUCHAMP, H., (1998), *Τα παιδιά και το δραματικό παιχνίδι*, Αθήνα, ΤΥΠΩΘΗΤΩ.

DELDIME, R., (1996), *Θέατρο για την παιδική και νεανική ηλικία*, Αθήνα, ΤΥΠΩΘΗΤΩ.

FAURE, G., - LASCAR, S., (1994), *Το θεατρικό παιχνίδι*, Αθήνα, GUTENBERG.

ΚΟΥΡΕΤΖΗΣ, Λ., (1991), *Το θεατρικό παιχνίδι*, Αθήνα, Καστανιώτης.

ΣΕΡΓΗ, Λ., (1987), *Δραματική έκφραση και αγωγή του παιδιού*, Αθήνα, GUTENBERG.

WOOLLAND, B., (1999), *Η διδασκαλία του Δράματος*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Τίτλος μαθήματος: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Π
Τύπος μαθήματος: Θεωρητικό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3
Διδακτικές Μονάδες: 5
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Δ'
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προσπαιτούμενα: Ναι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Να γνωρίσουν οι σπουδαστές την τυπική πορεία της ανάπτυξης κατά τη νηπιακή ηλικία και να κατανοήσουν τους παράγοντες οι οποίοι μπορεί να διευκολύνουν ή να δυσχεραίνουν την αναπτυξιακή πορεία του παιδιού.

Περιγραφή του μαθήματος:

Η γνωστική ανάπτυξη του παιδιού κατά τη νηπιακή ηλικία (αντίληψη, μνήμη, γλώσσα)

Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις για την ερμηνεία ανάπτυξης των γνωστικών λειτουργιών.

Συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη κατά τη νηπιακή ηλικία (κοινωνική αντίληψη, διαπροσωπικές σχέσεις, παιδική επιθετικότητα, παιδικοί φόβοι, ηθικότητα).

Το παιδικό παιχνίδι και η συμβολή του στην ανάπτυξη.

Παράγοντες που ενδέχεται να επιδράσουν αρνητικά στη γνωστική και συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού: οργανικά προβλήματα, κακοποίηση - παραμέληση, ιδρυματισμός.

Η δομή της οικογένειας και οι επιδράσεις της στο παιδί.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Donaldson, M. (1978) *Η σκέψη των παιδιών*, (επιμ. Βοσνιάδου Στ.) , Αθήνα: Gutenberg 1991
- Erikson, E. (χ.χ.) *Η παιδική ηλικία και η κοινωνία*, Αθήνα: Καστανιώτη 1975
- Goleman, D. (1998) *Η συναισθηματική νοημοσύνη*. (μετ. Παπασταύρου, Α.) Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Green, J. (1977) *Psycholinguistics - Chomsky and Psychology* , London: Penguin
- Hayes, N. (1998) *Εισαγωγή στην Ψυχολογία, Β' τόμος*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Lewis, C. (1998) *Πλευρές της ανθρώπινης ανάπτυξης* (επιμ. Γιαννίτσας, Δ.) ,Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Lloyd, P. (1998) *Γνωστική και γλωσσική ανάπτυξη* (επιμ. Γιαννίτσας, Δ.) ,Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Mussen , P. , Conger, J, Kagan, J., Huston, A. (1990) *Child development and personality*, 7th edition, New York: HarperCollins
- Richmond, P. (1970) *Εισαγωγή στον Πιαζέ*, (μετ. Κάντας, Α.) Αθήνα: Υποδομή
- Schaffer, R. (1996) *Η κοινωνικοποίηση του παιδιού κατά τα πρώτα χρόνια της ζωής του*, (επιμ. Γιαννίτσας, Δ.) ,Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Τίτλος μαθήματος: ΑΓΩΓΗ ΜΙΚΡΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ II

Τύπος μαθήματος: Μικτό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 2Θ / 3Ε

Διδακτικές Μονάδες: 3+2

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Δ΄

Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό

Προαπαιτούμενα: Ναι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Όπως της Αγωγής και Φροντίδας Μικρού Παιδιού I.

Περιγραφή του μαθήματος:

Θεωρία:

- Σχέσεις φυσικού περιβάλλοντος και ποιότητας αγωγής και φροντίδας.
- Βασικές αρχές οργάνωσης χώρου και χρόνου
- Κτιριακές προδιαγραφές: σχεδιασμός, εξοπλισμός, συντήρηση, ασφάλεια εσωτερικού και εξωτερικού χώρου.
- Παιδαγωγικής αξία του φαγητού και της τουαλέτας.

Εργαστήριο:

- Παρατήρηση της οργάνωσης του χώρου και του χρόνου ενός βρεφικού σταθμού.
- Καταγραφή της συμπεριφοράς των βρεφών και των παιδιών έως τριών χρόνων.
- Αναλύσεις καταγραφών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- HUNTINGTON, D., και αλλ., (1992), *Ημερήσια Αγωγή και Φροντίδα*, Αθήνα.
- ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Α. - ΚΑΚΑΡΟΓΛΟΥ, Ν. - ΚΟΣΜΑ, Β., (1993), *Βασικές αρχές προγραμματισμού και δράσης στην προσχολική αγωγή*, Αθήνα, Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βρεφονηπιαγωγών.
- ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, (1985), *Παιδικοί Σταθμοί: θέματα αγωγής και πρόληψης*, Υλικά 2^{ου} σεμιναρίου Προσχολικής Αγωγής, Εκδ. Κέντρου Ψυχικής Υγιεινής Θεσσαλονίκης.
- ΚΟΥΓΙΟΥΜΟΥΤΖΑΚΗΣ, Γ., (1992), *Πρόοδος στην αναπτυξιακή ψυχολογία των πρώτων χρόνων*, Κρήτη, Παν. Εκδ. Κρήτης.
- PAINTER, G., (1980), *Πώς να βοηθήσετε το παιδί σας ν' αναπτυχθεί*, Αθήνα, Καστανιώτης.
- PEÏMON - RIBIE, Μπ., (1989), *Η κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού*, Αθήνα, Καστανιώτης.
- SCHAFFER, R., (1996), *Η κοινωνικοποίηση του παιδιού κατά τα πρώτα χρόνια της ζωής του*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

Τίτλος μαθήματος: ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ II
Τύπος μαθήματος: Μικτό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3Θ / 4Ε
Διδακτικές Μονάδες: 5+3
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Δ΄
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προαπαιτούμενα: Ναι

Περιγραφή του μαθήματος:

Θεωρία:

- Ψυχοκινητική αγωγή: το παιδί γνωρίζει τον εαυτό του και τοποθετείται στο χώρο και στο χρόνο.
- Διδακτική της μητρικής γλώσσας: Ο προφορικός και ο γραπτός λόγος: Διάλογος, Δίγηση, Ανάγνωση ιστοριών, Παραμύθι, Ποίηση, Παιχνίδια με το λόγο, Παιχνίδια με τη γραμματική και το συντακτικό, Ευαισθητοποίηση στην ανάγνωση.
- Προετοιμασία για τη γραφή.

Εργαστήριο:

- Συμμετοχή στις οργανωμένες από την/ τον παιδαγωγό δραστηριότητες της τάξης αλλά και σε αυθόρμητες που πηγάζουν από τα ενδιαφέροντα των παιδιών.
- Οργάνωση γωνιάς, καταγραφή και μελέτη της συμπεριφοράς των παιδιών κατά τη διάρκεια της παιδαγωγικής πράξης, σε σχέση με τους διάφορους τομείς ανάπτυξης, κινητικό, νοητικό κλπ.

Στα πλαίσια του εργαστηρίου οι σπουδαστές θα μυσούνται μια ώρα την εβδομάδα στην αισθητική των εικαστικών τεχνών με το εξής πρόγραμμα:

Ζωγραφική: Τα υλικά, τα εργαλεία και οι δυνατότητές τους με αφορμή τη «μελέτη» έργων ζωγραφικής.

Γλυπτική: Μελέτη έργων από εύπλαστα υλικά, ξύλο, μάρμαρο κλπ. Τεχνικές χρήσης και δυνατότητες των υλικών αυτών, σαν απόρροια από την παρατήρηση των έργων.

Κολάζ: Η Τέχνη του συνδυασμού των υλικών. Ποια υλικά μπορούν να συνδυαστούν και πώς. Παρατήρηση διαφόρων καλλιτεχνικών δημιουργημάτων.

Η φωτογραφία σαν έργο Τέχνης. Παιχνίδια με τα χρώματα, το φως και τη σκιά. Καλλιτέχνες φωτογράφοι και το έργο τους.

Εφαρμογές από τους σπουδαστές: δημιουργία πάνω σε υλικά και τεχνοτροπίες που μελετώνται κάθε φορά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, Β., *Γλωσσικό υλικό για το νηπιαγωγείο*, Αθήνα, Καστανιώτης.

ANDERSON, R., - και άλλοι, (1994), *Πώς να δημιουργήσουμε ένα έθνος από αναγνώστες*, GUTENBERG.

ΒΥΓΚΟΤΣΚΙ, Λεβ, (1988), *Σκέψη και γλώσσα*, Αθήνα, Γνώση.

ΓΑΡΟΦΑΛΑΚΗ, Μ., (1997), *Φαντασία και αυτενέργεια*, Αθήνα, Ποταμός.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ - ΝΙΛΣΕΝ, Μ., *Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας Άντερσεν*, Αθήνα, Καστανιώτης.

ΓΙΑΝΝΙΚΟΠΟΥΛΟΥ, Α., *Από την προανάγνωση στην ανάγνωση*, Αθήνα, Καστανιώτης.

ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Α., (1995), *Παιχνίδια με το χρόνο για μικρά και μεγαλύτερα παιδιά*, Εκκρεμές.

ΖΑΝ, Ζωρζ, (1996), *Η δύναμη των παραμυθιών*, Αθήνα, Καστανιώτης.

DOMBEY, H.,- MEEK SPENSER, M., *Πρώτη ανάγνωση και γραφή*, Αθήνα, Έκφραση.
KATH, Δ., (1992), *Γλώσσα και επικοινωνία στο παιδί*, Αθήνα, Οδυσσέας.
KEY, Π., *Τα παιχνίδια του έξυπνου μαθητή*, Αθήνα, Ποταμός.
ΜΠΙΤΕΛΧΑΪΜ, Μπρ., *Η γοητεία των παραμυθιών*, Αθήνα, Γλάρος.
PONTARI, Τζ., (1985), *Η Γραμματική της Φαντασίας*, Αθήνα, Τεκμήριο.
ΤΖΟΥΡΙΑΔΟΥ, Μ., *Ο λόγος του παιδιού της προσχολικής ηλικίας*, Θεσσαλονίκη, Εκδ. Προμηθεύς.

Τίτλος μαθήματος: ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Τύπος μαθήματος: Θεωρητικό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3
Διδακτικές Μονάδες: 3
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Δ΄
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος:

Να γνωρίσουν οι σπουδαστές τους ευρύτερους προβληματισμούς γύρω από την αντιμετώπιση των παιδιών με ειδικές ανάγκες και, πιο συγκεκριμένα, τις σύγχρονες κατευθύνσεις στους τομείς της αγωγής, της κοινωνικής και σχολικής ένταξης.

Να προετοιμαστούν κατάλληλα για να αποδεχθούν και να αντιμετωπίσουν τα παιδιά με ειδικές ανάγκες που είτε βρίσκονται ήδη, τυχαία, στους χώρους προσχολικής αγωγής είτε πρόκειται να ενταχθούν στα πλαίσια μελλοντικών προγραμμάτων ενσωμάτωσης.

Περιγραφή του μαθήματος:

Το παιδί με ειδικές ανάγκες: αναφορές στις διαδικασίες ωρίμανσης και ανάπτυξης των παιδιών. Οι έννοιες της ανεπάρκειας, της ανικανότητας, του μειονεκτήματος και οι σχέσεις αυτών με τη δυσπροσαρμογή. Ποιοτική και ποσοτική ταξινόμηση των ανεπαρκειών.

Σύγχρονοι τρόποι αντιμετώπισης των παιδιών με ειδικές ανάγκες: η Ειδική Αγωγή: Θεσμοί, στόχοι, συστήματα και προγράμματα σε σχέση με το είδος του μειονεκτήματος. Η ένταξη στους κοινούς εκπαιδευτικούς θεσμούς. Οι έννοιες της ένταξης και της ενσωμάτωσης. Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έρευνες και εμπειρίες άλλων χωρών. Η κατάσταση στη χώρα μας.

Τα παιδιά με ειδικές ανάγκες στον κοινό προσχολικό θεσμό: στόχοι, δυνατότητες και όρια της παιδαγωγικής παρέμβασης. Ο ρόλος του κοινού παιδαγωγού και η συνεργασία του με τους ειδικούς, τους γονείς, τους δασκάλους του Δημοτικού. Συνθήκες και παράγοντες που επηρεάζουν την ένταξη. Αναφορές σε έρευνες.

Ο προληπτικός ρόλος των κοινών θεσμών. Οι προσχολικοί θεσμοί σαν φορείς πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας, τριτοβάθμιας πρόληψης, ατομικής και ομαδικής πρόληψης.

Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των παιδιών με ειδικές ανάγκες (κωφά, τυφλά, παιδιά με νοητική καθυστέρηση, παιδιά με κινητικά προβλήματα και σωματικές αναπηρίες, παιδιά με ψυχολογικά προβλήματα).

Θεραπευτική αγωγή και ειδική αγωγή. Παιδαγωγικές πρακτικές σε σχέση με το είδος και την ένταση του μειονεκτήματος, τις δυνατότητες και τις ανάγκες των ειδικών παιδιών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ANSTÖTZ, C., (1997), *Βασικές αρχές της παιδαγωγικής για τα νοητικά καθυστερημένα άτομα*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
- ΜΠΟΥΣΚΑΛΙΑ, Λ., *Άτομα με ειδικές ανάγκες και οι γονείς τους*, Αθήνα, Γλάρος.
- ΡΟΘΕΝΜΠΕΡΓΚ, Μ., (1980), *Παιδιά με πέτρινα μάτια*, Αθήνα, Κέδρος.
- ΤΑΦΑ, Ε., (Επιμέλεια), *Συνεκπαίδευση παιδιών με και χωρίς προβλήματα μάθησης και συμπεριφοράς*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
- ΤΖΟΥΡΙΑΔΟΥ, Μ., *Μαθησιακές δυσκολίες*, Θεσσαλονίκη, Προμηθεύς.
- ΤΖΟΥΡΙΑΔΟΥ, Μ., (1995), *Παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες: μία ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση*, Θεσσαλονίκη, Προμηθεύς.

Τίτλος μαθήματος: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Τύπος μαθήματος: Μικτό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 2Θ / 1Ε

Διδακτικές Μονάδες: 3+1

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Δ΄

Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό

Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Η διδασκαλία της παιδαγωγικής έρευνας αποσκοπεί στο να γνωρίσουν οι σπουδαστές το σκεπτικό και τη μεθοδολογία οργάνωσης μιας επιστημονικής έρευνας στις παιδαγωγικές και ψυχοπαιδαγωγικές επιστήμες ώστε να είναι σε θέση να κατανοήσουν και να αντιμετωπίσουν κριτικά μια παρουσιαζόμενη έρευνα καθώς και να οργανώσουν την πτυχιακή τους εργασία ή όποια τυχόν άλλη έρευνα.

Περιγραφή του μαθήματος:

Θεωρία:

Α. Η διαδικασία της έρευνας:

Βιβλιογραφική αναζήτηση.

Προβληματική της έρευνας και της επιλογής των υποθέσεων. Βασικές έννοιες και πρακτικές στην επιστημονική έρευνα (υποκείμενα, δεδομένα, πληροφορίες, μεταβλητές, δείγματα και δειγματοληψία κλπ).

Κανόνες οργάνωσης του πειραματικού σταδίου.

Μέσα και τρόποι συγκέντρωσης των δεδομένων (γενικά περί παρατήρησης - η οποία έχει διδαχθεί λεπτομερώς στο πρώτο εξάμηνο- συνέντευξης, ερωτηματολογίου, κλιμάκων, διαβαθμίσεων, μετρήσεων, κοινωνιομετρικών τεχνικών, ανάλυσης περιεχομένου).

Ερμηνεία δεδομένων. Συμπεράσματα.

Παρουσίαση της έρευνας. Συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας γενικότερα.

Αξιολόγηση μιας ερευνητικής εργασίας. Κριτήρια. Χαρακτηριστικά μιας καλής έρευνας. Ερευνητικά σφάλματα. Ερευνητική δεοντολογία.

Β. Μελέτη και ανάλυση των μέσων συγκέντρωσης των δεδομένων:

Συνέντευξη.

Ερωτηματολόγιο.

Μονογραφία.

Ανάλυση περιεχομένου.
Κοινωνιομετρικές τεχνικές.
Έρευνα - δράση.

Εργαστήριο:

Εφαρμογές των γνώσεων που αποκτώνται στη θεωρία. Μελέτη ερευνών και ανάλυσή τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

COHEN, D. - STERN, V. - BALABAN, N., (1991), *Παρατηρώντας και καταγράφοντας τη συμπεριφορά των παιδιών*, Αθήνα, GUTENBERG.
LANDSHEERE, G. De, (1996), *Η εμπειρική έρευνα στην εκπαίδευση*, Αθήνα, ΤΥΠΩΘΗΤΩ.
JAVEAU, Cl., (2000), *Η έρευνα με ερωτηματολόγιο*, Αθήνα, ΤΥΠΩΘΗΤΩ
ΜΑΚΡΑΚΗΣ, Β., (1997), *Ανάλυση δεδομένων στην επιστημονική έρευνα με τη χρήση του SPSS*, Αθήνα, GUTENBERG.
MISHLER, E., *Συνέντευξη έρευνας*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
ΜΠΕΛΛΑΣ, Θ., *Δομή και γραφή της επιστημονικής εργασίας (με βάση την εμπειρική παιδαγωγική έρευνα)*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

Τίτλος μαθήματος: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ Η/Υ

Τύπος μαθήματος: Μικτό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 2Θ / 2Ε

Διδακτικές Μονάδες: 3+1

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Δ΄

Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό

Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος:

Να μυηθούν οι σπουδαστές στην απλή χρήση και τις δυνατότητες των σύγχρονων προγραμμάτων των Η/Υ ώστε και να είναι σε θέση να τα χρησιμοποιούν σαν εργαλεία στην καθημερινή τους ζωή και στον επαγγελματικό χώρο και να κατανοήσουν τις δυνατότητές τους για την εφαρμογή εκπαιδευτικών προγραμμάτων στο χώρο της αγωγής των μικρών παιδιών.

Να μελετήσουν προγράμματα που απευθύνονται σε παιδιά προσχολικής ηλικίας ώστε να είναι σε θέση να επιλέξουν και να χρησιμοποιήσουν με επιτυχία παρόμοια προγράμματα μέσα σε τάξη μικρών παιδιών.

Περιγραφή του μαθήματος:

Μελέτη, γνωριμία και εφαρμογές τελευταίων προγραμμάτων επεξεργασίας κειμένου και αποδελτίωσης. Παιχνίδια και Η/Υ.

Μελέτη προγραμμάτων που απευθύνονται σε παιδιά προσχολικής ηλικίας. Κριτική αντιμετώπισή τους σχετικά με τις βασικές αρχές της σύγχρονης παιδαγωγικής.

Αναφορά σε έρευνες που αφορούν προσπάθειες εισαγωγής τέτοιων προγραμμάτων στο χώρο προσχολικής αγωγής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

BEYNON, J., - MACKAY, H., (1993), *Computer into classrooms, More Questions than Answers*, London, The Falmer Press.

BRUNER, J., *Πράξεις νοήματος*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

CHANDLER, D., (1984), *Young Learners and the Microcomputer*. Milton Keynes, Open University press.

HAWKRIDGE, D., VINCENT, T., HALES, G., (1985), *Learning Difficulties and Computers*, London, Jessica Klingstley Publishers.

PAPERT, S., (1991), *Νοητικές θύελλες*, Αθήνα, Οδυσσέας.

PAPERT, S., (1980), *Mindstorms, Children, Computers and powerfull ideas*, New York, Basic Books.

PAPERT, S., (1993), *The Children's machine. Rethinking school in the age of the computer*, New York, Harvester Wheatsheaf.

ΡΑΠΤΗΣ, Αρ., (1988), *Βασική αριθμητική ανάλυση με μικροϋπολογιστές*, Αθήνα, Συμεών.

ΡΑΠΤΗΣ, Αρ., - ΡΑΠΤΗ, Αθ., (1998), *Πληροφορική και Εκπαίδευση*, Αθήνα, Εκδ. Α. Ράπτης.

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

Τίτλος μαθήματος: ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Τύπος μαθήματος: Θεωρητικό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3

Διδακτικές Μονάδες: 5

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Ε΄

Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό

Προσπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Να εμβαθύνουν οι σπουδαστές στη μελέτη και κατανόηση των φαινομένων που αποτελούν σταθμούς ψυχοσυναισθηματικής και κοινωνικής ανάπτυξης στην παιδική ηλικία ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθούν σωστά ως παιδαγωγοί στα χαρακτηριστικά της κάθε ηλικίας και τις ιδιαιτερότητες του κάθε παιδιού.

Περιγραφή του μαθήματος:

Η έννοια της μονιμότητας του αντικειμένου (νοητική κατάκτηση - συναισθηματική ωριμότητα).

Τα μεταβατικά φαινόμενα και αντικείμενα.

Η περίοδος του «όχου». Πρώτες προσπάθειες ανεξαρτητοποίησης. Έλεγχος σφιγκτήρων.

Το οιδιπόδειο σύμπλεγμα. Χαρακτηριστικά αυτής της περιόδου.

Προσαρμογή στο πρώτο «σχολείο».

Η προετοιμασία για το Δημοτικό σχολείο. Προϋποθέσεις για την ομαλή ένταξη στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Η λανθάνουσα περίοδος. Η εφηβεία. Η ενηλικίωση. Ο κύκλος ζωής και η Τρίτη ηλικία.

Σύγχρονη οικογένεια (σχέσεις γονέων - παιδιού). Ιδιαιτερότητες: υιοθεσία, θάνατος, μονογονεϊκές οικογένειες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

BINNIKOT, Ντ., (1976), *Το παιδί, η οικογένεια και ο εσωτερικός του κόσμος*, Αθήνα, Καστανιώτης.

BINNIKOT, Ντ., (1996), *Μωρά και μητέρες*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

ΕΡΙΚΣΟΝ, Ε., (1976), *Η παιδική ηλικία και η κοινωνία*, Αθήνα, Καστανιώτης.

ΚΟΥΠΕΡ, Ντ., (1976), *Ο θάνατος της οικογένειας*, Αθήνα, Καστανιώτης.

ΜΠΟΛΑΜΠΥ, Τζ., (1995), *Δημιουργία και διακοπή συναισθηματικών δεσμών*, Αθήνα, Καστανιώτης.

ΝΤΟΛΤΟ, Φ., (1989), *Σεμινάριο ψυχανάλυσης*, Αθήνα, Εστία.

ΝΤΟΛΤΟ, Φ., (1993), *Μεγαλώστε σωστά το παιδί σας*, Αθήνα, Γιαλλελής.

ΡΕΪΜΟΝ - ΡΙΒΙΕ, Μπ., (1989), *Η κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού*, Αθήνα, Καστανιώτης.

ΦΡΟΪΝΤ, Α., (1990), *Εισαγωγή στην ψυχανάλυση του παιδιού*, Αθήνα, Επίκουρος.

ΦΡΟΪΝΤ, Α., (1991), *Παιδαγωγική Ψυχανάλυση*, Αθήνα, Επίκουρος.

**Τίτλος μαθήματος: ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΕΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ**

Τύπος μαθήματος: Θεωρητικό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3
Διδακτικές Μονάδες: 5
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Ε΄
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος:

Να αποκτήσουν οι σπουδαστές βασικές γνώσεις σχετικά με τις έννοιες που θα κληθούν να «διδάξουν» στα μικρά παιδιά καθώς και τρόπους που θα πλησιάσουν μαζί τους αυτές τις έννοιες.

Να συνειδητοποιήσουν την τεράστια δυνατότητα ευαισθητοποίησης στις επιστήμες (φυσική, χημεία, ζωολογία, φυτολογία, οικολογία, αστρονομία κλπ) που υπάρχει εκ μέρους των μικρών παιδιών, να μελετήσουν τρόπους εμπλουτισμού των προσωπικών τους γνώσεων και τρόπους μετάδοσης στα παιδιά.

Περιγραφή του μαθήματος:

A. Βασικές μαθηματικές έννοιες:

Τοπολογικές έννοιες, συμμετρία, σύνθεση, ισοδυναμία επιφανειών και όγκων, αμεταβλητότητα, διατήρηση. Όγκος, σχήμα, γραμμή, σημείο, γεωμετρικό σχήμα, γεωμετρικά στερεά, επίπεδα γεωμετρικά σχήματα.

Σύνολα: Στοιχεία συνόλου, συμβολισμός και παράσταση συνόλου, «ιδιάζοντα» σύνολα. Υποσύνολα διαμερισμός συνόλου. Αντιστοιχίες. Ισοδύναμα και μη ισοδύναμα σύνολα. Διατεταγμένο ζεύγος. Γινόμενο συνόλων. Διμελείς σχέσεις μεταξύ στοιχείων συνόλων.

Η έννοια του αριθμού. Σχέσεις μεγέθους μεταξύ αριθμών. Ακολουθίες. Τακτικοί αριθμοί.

Η διδακτική των μαθηματικών σε παιδιά προσχολικής ηλικίας.

B. Πρακτικές εφαρμογές απλών πειραμάτων στις φυσικές επιστήμες με ερμηνεία των αρχών στις οποίες αυτά στηρίζονται. Μελέτη και ανάλυση βιβλίων για παιδιά που αφορούν τη γνώση διαφόρων επιστημονικών θεμάτων. Έρευνα - δράση σχετικά με το θέμα στους χώρους προσχολικής αγωγής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΤΖΗΛΑΙΟΥ, Σ., *Μαθηματικά του καιρού μας*, Αθήνα.

HUGUES, M., (1996), *Τα παιδιά και η έννοια του αριθμού*, Αθήνα, GUTENBERG.

KAMI I, C., *Για μια αναμόρφωση της προσχολικής εκπαίδευσης*, Αθήνα, Πατάκης

ΠΑΤΡΩΝΗ, Τ., *Θεμελιώδεις μαθηματικές έννοιες και παιδική σκέψη*, Αθήνα, Δίπτυχο.

ΤΖΕΚΑΚΗ, Μ., *Μαθηματικές δραστηριότητες για την προσχολική ηλικία*, Αθήνα, GUTENBERG.

ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ, Γ., *Η φυσική μέσα από τα μάτια του μικρού παιδιού*, Αθήνα, Γρηγόρης.

ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΟΥ-HENRIQUES, A., (1977), *Ο Πιαζέ και το σχολείο*, Αθήνα, Εκκρεμές.

ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΟΥ-HENRIQUES, A., (1998), *Παίζω και καταλαβαίνω*, Αθήνα, Εκκρεμές.

Τίτλος μαθήματος: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ Ι
Τύπος μαθήματος: Μικτό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 30 / 4Ε
Διδακτικές Μονάδες: 5+3
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Ε΄
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος:

Συνειδητοποίηση της δυνατότητας εφαρμογής των ψυχοπαιδαγωγικών θεωριών στην παιδαγωγική πράξη.

Ευαισθητοποίηση στους προβληματισμούς που δημιουργεί η προσπάθεια υλοποίησης της παιδαγωγικής πράξης σε χώρους προσχολικής αγωγής.

Περιγραφή του μαθήματος:

Θεωρία:

Α. Ψυχοπαιδαγωγική: έννοια, ορισμός, σκοπός, βασικές θεωρίες:

Νεότερες ψυχολογικές προσεγγίσεις των παιδαγωγικών μεθόδων. Η έννοια του οικοδομισμού. Η έννοια των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων. Ο ρόλος τους στην κατάκτηση της δυνατότητας απόκτησης γνώσεων.

Β. Σχέσεις διδακτικής και ψυχοπαιδαγωγικής: Παιδαγωγικές εφαρμογές βασισμένες στις θεωρίες των J. Piaget, H. Wallon, J. Bruner, Vygotsky, Ferreiro κλπ.

Γ. Μορφές αξιολόγησης.

Εργαστήριο: Οργάνωση παράλληλων εργαστηρίων. Καταγραφή και μελέτη της συμπεριφοράς των παιδιών κατά τη διάρκεια της παιδαγωγικής πράξης σε σχέση με τους διάφορους τομείς ανάπτυξης: κινητικό, νοητικό κλπ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΑΡΝΑΒΑ - ΣΚΟΥΡΑ, Τζ., (1994), *Θέματα γνωστικής ανάπτυξης, μάθησης και αξιολόγησης*, Αθήνα, Παπαζήσης.

BREDEKAMP, S. - COPPLE, C., (1997), *Καινοτομίες στην προσχολική εκπαίδευση: Αναπτυξιακά κατάλληλες πρακτικές στα προσχολικά προγράμματα*, (επιμέλεια Έλση Ντολιοπούλου), Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

BRUNER, J., *Πράξεις νοήματος*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

CHOVEL, D.- MICHEL, V., *Δραστηριότητες, Διερευνήσεις, Ανακαλύψεις*, Αθήνα, ΤΥΠΩΘΗΤΩ.

KEY, Π., *Τα παιχνίδια του έξοπνου μαθητή*, Αθήνα, Ποταμός.

ΚΟΥΤΣΟΥΒΑΝΟΥ, Ε., (1994), *Η θεωρία του Piaget και παιδαγωγικές εφαρμογές στην προσχολική εκπαίδευση*, Αθήνα, Οδυσσέας.

ΚΟΥΤΣΟΥΒΑΝΟΥ, Ε. και α., *Θεωρία και μεθοδολογία της προσχολικής εκπαίδευσης*, Αθήνα, Πατάκης.

ΠΑΝΟΠΟΥΛΟΥ - ΜΑΡΑΤΟΥ, Ο., (1998), *Παιδί, Επιστήμη και Ψυχανάλυση, Οι διαδρομές του Jean Piaget*, Αθήνα, Καστανιώτης.

ΠΙΑΖΕ, Ζ., (1979), *Ψυχολογία και παιδαγωγική*, Αθήνα, Ν. Σύνορα.

ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΟΥ-HENRIQUES, Α., (1997), *Ο Πιαζέ και το σχολείο*, Αθήνα, Εκκρεμές.

ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΟΥ-HENRIQUES, Α., (1998), *Παίζω και καταλαβαίνω*, Αθήνα, Εκκρεμές.

**Τίτλος μαθήματος: ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

Τύπος μαθήματος: Θεωρητικό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3
Διδακτικές Μονάδες: 4
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Ε΄
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος:

Η κατάρκτηση από τους σπουδαστές των εννοιών εκείνων που αποτελούν τον βασικό πυρήνα των απαραίτητων για το επάγγελμά τους γνώσεων είτε στον τομέα των οικογενειακών είτε στον τομέα των εκπαιδευτικών θεσμών.

Περιγραφή του μαθήματος:

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ.

Οικογενειακοί θεσμοί στις προβιομηχανικές κοινωνίες.
Δομή και λειτουργίες της σύγχρονης ελληνικής οικογένειας.
Τύποι οικογενειών.
Κανόνες επιλογής συζύγων.
Θέσεις, ρόλοι και σχέσεις των μελών μιας οικογένειας.
Παιδί και οικογένεια.
Κύκλος οικογενειακής ζωής.

Δημογραφικές όψεις της οικογένειας.

Το μέλλον των οικογενειακών θεσμών: θεωρητικές αναζητήσεις και πρακτικές.

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.

Η δευτερογενής κοινωνικοποίηση, η σημασία της, οι φορείς της.
Δομή και λειτουργία του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος (δημόσια και ιδιωτική προσχολική, πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση).
Το εκπαιδευτικό σύστημα ως φορέας κοινωνικοποίησης.
Το ιδεολογικό περιεχόμενο της εκπαίδευσης.
Κοινωνικο-οικονομικές ανισότητες και εκπαίδευση.
Σχολική επίδοση και παράγοντες που την προσδιορίζουν.
Ο ρόλος του παιδαγωγού και η σχέση του με μαθητές, γονείς και περιβάλλουσα κοινωνία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΕΛΤΣΟΣ, Γ., (1979), *Οικογένεια και φαντασιακές σχέσεις*, Αθήνα, Παπαζήσης.
ENGELS, F., *Η καταγωγή της οικογένειας, της ατομικής ιδιοκτησίας και του κράτους*, Αθήνα, Αναγνωστίδης.
ΚΑΤΑΚΗ, Χ., (1986), *Οι τρεις ταυτότητες της ελληνικής οικογένειας*, Αθήνα, Κέδρος.
ΚΟΜΕΡ, Λ., ΡΗΝΤ, Ε., ΓΚΟΛΝΤΜΑΝ, Ε., (1985), *Ο μύθος της μητρότητας*, Αθήνα, Ελεύθερος τύπος.
ΜΑΝΤΖΙΑΦΟΥ - ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ, (1981), *Οικογένειες με ένα γονέα*, Αθήνα.
ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ, Γ., (1990), *Κοινωνιολογία και Εκπαίδευση*, Θεσσαλονίκη, Κυριακίδης.

ΜΟΥΣΟΥΡΟΥ, Λ.Μ., (1989), *Κοινωνιολογία της σύγχρονης οικογένειας*, Αθήνα, GUTENBERG.
ΜΟΥΣΟΥΡΟΥ, Λ.Μ., (1993), *Γυναίκα και απασχόληση, δέκα ζητήματα*, Αθήνα, GUTENBERG.
ΜΠΑΝΚΣ, Ο., (1987), *Η Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*, Θεσσαλονίκη, Παρατηρητής.
ΝΗΛ, Α.Σ., (1976), *Σάμμερχιλ, το ελεύθερο σχολείο*, Αθήνα, Καστανιώτης.
ΣΝΥΝΤΕΡΣ, Ζ., *Σχολείο, τάξη και πάλη των τάξεων*, Αθήνα, Ζαχαρόπουλος.
ΤΣΑΛΚΑΝΗΣ, Α., *Η διάσπαση της οικογένειας*, Εκλογή, 99/1993, σελ. 258-270.
ΦΡΑΓΚΟΥΔΑΚΗ, Α., *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*, Αθήνα, Παπαζήσης.
ΦΡΑΓΚΟΥΔΑΚΗ, Α., *Γλώσσα και ιδεολογία*, Αθήνα, Οδυσσέας.

Τίτλος μαθήματος: ΠΑΙΔΙ - ΧΩΡΟΣ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ

Τύπος μαθήματος: Μικτό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 2Θ / 2Ε

Διδακτικές Μονάδες: 3+2

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Ε΄

Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό

Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος:

Α. Να καταστούν οι σπουδαστές ικανοί να μεθοδεύσουν τη διαμόρφωση του εσωτερικού και εξωτερικού χώρου του Παιδικού Σταθμού ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες αγωγής, με έμφαση στη δημιουργικότητα με πολυδύναμα υλικά.

Β. Να καταστούν οι σπουδαστές ικανοί να μεθοδεύσουν, με τα παιδιά προσχολικής ηλικίας, την επαφή με το ευρύτερο περιβάλλον και τη δημιουργική προσέγγιση των χαρακτηριστικών του.

Περιγραφή του μαθήματος:

Θεωρία:

Γωνιές, εργαστήρια, αυλή και κήπος.

Ζωγραφική, κολάζ, γλυπτική.

Στάδια εξέλιξης στην παιδική δημιουργικότητα.

Παιδικός Σταθμός και περιβάλλον.

Εργαστήριο: Δραστηριότητες με χρώμα, κόλλα, χαρτί και εύπλαστα υλικά.

Τεχνικές αποτύπωσης. Πειράματα για την κατάκτηση απλών ιδιοτήτων των φυσικών υλικών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΓΑΡΟΦΑΛΑΚΗ, Μ., (1997), *Φαντασία και αυτενέργεια*, Αθήνα, Ποταμός.

ΓΚΛΥΝ, Τ. - ΣΙΑΚ, Α., *Η ψυχολογία του παιδικού σχεδίου*, Αθήνα, Καστανιώτης.

ΚΟΦΦΑΣ, Α., *Δραστηριότητες αισθητικής αγωγής*, Αθήνα.

ΜΕΡΕΝΤΙΕ, Φλ. Ντε, *Το παιδικό σχέδιο*, Αθήνα, Υποδομή.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, Ρ., *Η ζωγραφική στο Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό Σχολείο*, Αθήνα, Μ. Πρίγκηπας.

ΣΑΛΛΑ - ΔΟΚΟΥΜΕΤΖΙΔΗ, Τ., (1996), *Δημιουργική φαντασία και παιδική τέχνη*, Αθήνα, Εξάντας.

ΣΙΛΛΕΡ, Π. - ΡΟΣΣΑΝΟ, Τζ., *Δημιουργική απασχόληση στο Νηπιαγωγείο και στον παιδικό Σταθμό*, Αθήνα, Πατάκης.
ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ, Δ., *Αισθητική καλλιέργεια και μορφές έκφρασης των νηπίων*, Αθήνα, Καστανιώτης

Τίτλος μαθήματος: ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ

Τύπος μαθήματος: Μικτό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 1Θ / 2Ε
Διδακτικές Μονάδες: 2+1
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Ε'
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος:

Να αντιληφθούν οι σπουδαστές το κουκλοθέατρο σαν ένα ακόμη μέσο παιδαγωγικής πρακτικής.

Να αποδεσμευτούν από επιφυλάξεις και αναστολές και να εμπιστευτούν τον εαυτό τους σαν φορέα έκφρασης.

Να βιώσουν το Κουκλοθέατρο Σα δραστηριότητα χαράς, γνώσης, επικοινωνίας και ανάπτυξης και να μπορέσουν έτσι να το μεταδώσουν στα παιδιά.

Να εξοικειωθούν με τις αρχές και τις τεχνικές του Κουκλοθέατρου.

Η αξιολόγηση θα γίνεται με βάση την ποιότητα της συμμετοχής (συνέπεια, προθυμία, πρωτοβουλία, εξέλιξη ικανοτήτων) και όχι με βάση το ταλέντο και την καλλιτεχνική αρτιότητα της δράσης των σπουδαστών.

Περιγραφή του μαθήματος:

Εισαγωγή στο Κουκλοθέατρο (δομή και τεχνική, βασικές τεχνικές, κατασκευή κούκλας, κίνηση, κείμενο, λόγος).

Το Κουκλοθέατρο στο χώρο προσχολικής αγωγής: κούκλα τάξης και παιδαγωγικές εφαρμογές, απλές κατασκευές κούκλας κουκλοθέατρου για και από παιδιά. Εφαρμογές.

Φαντασία και δημιουργία στο Κουκλοθέατρο («ζωντανεύουμε» «άχρηστα» υλικά και δημιουργούμε παράσταση).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΔΑΜΙΑΝΑΚΟΣ, Σ., *Παράδοση και νεοωτερικότητα*, Αθήνα, Πλέθρον.

DELPEUX, H., (1987), *Κούκλες και μαριονέτες*, Αθήνα, GUTENBERG.

ΘΕΟΧΑΡΗ - ΠΕΤΡΑΚΗ, Ε., (1988), *Κουκλοθέατρο, Τέχνη και Τεχνική*, Αθήνα, Εστία.

ΚΑΚΟΥΡΗ, Κ., (1974), *Προϊστορία του θεάτρου*, Αθήνα, Υπ. Πολιτισμού και Επιστημών.

KLEIST, H., (1982), *Οι Μαριονέτες*, Αθήνα, Άγρα.

ΠΑΡΟΥΣΗ, Α., *Προσχολική Εκπαίδευση - Κουκλοθέατρο στο:*

ΚΟΥΤΣΟΥΒΑΝΟΥ, Ε., (1990), *Μορφές και τρόποι έκφρασης στο νηπιαγωγείο*, Αθήνα, Οδυσσέας.

ΠΑΡΟΥΣΗ, Α., *Κούκλες κουκλοθέατρου*, Αθήνα, Δελφίνι.

ΣΤ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

Τίτλος μαθήματος: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Τύπος μαθήματος: Θεωρητικό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3

Διδακτικές Μονάδες: 5

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: ΣΤ΄

Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό

Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Να γνωρίσουν οι σπουδαστές τις βασικές αρχές της κοινωνικής ψυχολογίας ώστε να είναι σε θέση και να κατανοήσουν και να υποβοηθήσουν την κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών αλλά και να συνειδητοποιήσουν τη δυναμική μιας ομάδας ενηλίκων και να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν με μεγαλύτερη επιτυχία τα προβλήματα και τις σχέσεις που θα δημιουργηθούν αργότερα στο χώρο εργασίας τους.

Περιγραφή του μαθήματος:

Η αντίληψη για τα πρόσωπα.

Τα παραγωγικά αίτια της συμπεριφοράς.

Στάσεις και συμπεριφορά.

Επικοινωνία. Διατομική επικοινωνία. Η επικοινωνία βρέφους – γονέα – παιδαγωγού.

Μέσα μαζικής επικοινωνίας.

Η δυναμική της ομάδας. Διαπροσωπικές σχέσεις. Ομάδες συνομηλίκων. Συνεργασία και ανταγωνισμός.

Περιβάλλον και κοινωνική συμπεριφορά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γεώργας, Δ. (1990) *Κοινωνική ψυχολογία*, τομ. Α, Β, Αθήνα :Ελληνικά Γράμματα

Γεωργογιάννης, Π. (1995) *Θεωρίες της Κοινωνικής Ψυχολογίας*, τομ. 1, 2, 3. Gutenberg

Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.

Berkowitz, L. (1968). *The frustration –aggression hypothesis revisited*. Atherton, New York.

Τίτλος μαθήματος: ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ Ι

Τύπος μαθήματος: Μικτό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 2Θ / 4Ε

Διδακτικές Μονάδες: 4+2

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: ΣΤ΄

Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό

Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Σκοπός του μαθήματος που διδάσκεται σε δύο συνεχή εξάμηνα είναι να γνωρίσουν οι σπουδαστές τη σημασία και τα χαρακτηριστικά των τμημάτων που φιλοξενούν βρέφη και μικρά παιδιά έως τριών ετών και να μάθουν να οργανώνουν το χώρο και το χρόνο σύμφωνα με τις ανάγκες των παιδιών.

Περιγραφή του μαθήματος:

Θεωρία:

- Οργάνωση καθημερινής υποδοχής και αναχώρησης.
- Οργάνωση στιγμών ρουτίνας και τουαλέτας.
- Οργάνωση δραστηριοτήτων.
- Ρόλος βρεφονηπιοκόμου. Δεοντολογία επαγγέλματος.

Εργαστήριο:

- Παρεμβάσεις στην οργάνωση του χώρου και του χρόνου ενός κέντρου ημερήσιας αγωγής και φροντίδας.
- Στόχοι, υλοποίηση, αξιολόγηση στιγμών ρουτίνας, τουαλέτας, ελεύθερου χρόνου.
- Αναλύσεις και ερμηνείες των προτεινόμενων παρεμβάσεων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

BINNIKOT, Ντ., *Το παιδί, το παιχνίδι και η πραγματικότητα*, Αθήνα, Καστανιώτης.

COHEN, D. - STERN, V. - BALABAN, N., (1991), *Παρατηρώντας και καταγράφοντας τη συμπεριφορά των παιδιών*, Αθήνα, GUTENBERG.

HUNTINGTON, D., και άλλ., (1992), *Ημερήσια Αγωγή και Φροντίδα*, Αθήνα.

ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Α. - ΚΑΚΑΡΟΓΛΟΥ, Ν. - ΚΟΣΜΑ, Β., (1993), *Βασικές αρχές προγραμματισμού και δράσης στην προσχολική αγωγή*, Αθήνα, Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βρεφονηπιαγωγών.

ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, (1985), *Παιδικοί Σταθμοί: θέματα αγωγής και πρόληψης*, Υλικά 2^{ου} σεμιναρίου Προσχολικής Αγωγής, Εκδ. Κέντρου Ψυχικής Υγιεινής Θεσσαλονίκης.

ΝΤΟΛΙΟΠΟΥΛΟΥ, Ε., *Σύγχρονες τάσεις στην προσχολική αγωγή*, Αθήνα, ΤΥΠΩΘΗΤΩ.

Τίτλος μαθήματος: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ II
Τύπος μαθήματος: Μικτό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3Θ / 4Ε
Διδακτικές Μονάδες: 5+3
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: ΣΤ'
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος : Να είναι οι σπουδαστές σε θέση:
Να αναλύουν τους παράγοντες που προσδιορίζουν την προσφερόμενη στους προσχολικούς θεσμούς ποιότητα.
Να ερμηνεύουν, με βάση τις σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις, τις παιδαγωγικές πρακτικές και τις καινοτομίες που εφαρμόζονται στους χώρους προσχολικής αγωγής.

Περιγραφή του μαθήματος:

Θεωρία:

Α. Πρόσφατα ερευνητικά δεδομένα στην προσχολική αγωγή:
Βασικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις. Κλινική μέθοδος, μικρο-κοινωνιολογική μέθοδος, οικολογική μέθοδος. Ο ρόλος της έρευνας - δράσης.
Προσδιοριστικοί παράγοντες βελτίωσης της λειτουργίας των εκπαιδευτικών θεσμών.
Β. Σχέσεις παιδαγωγών και κοινωνικών συνεργατών (γονέων, άλλων παιδαγωγών, βοηθητικού προσωπικού κλπ):
Μορφές επικοινωνίας και αποτελεσματικότητα. Στρατηγικές προσέγγισης.
Μορφές επίλυσης συγκρούσεων. Η έννοια της διαπραγμάτευσης.
Γ. Εκπαιδευτικά κινήματα και καινοτομικές εφαρμογές:
Η σημασία της καινοτομίας στην πρόληψη της σχολικής αποτυχίας.
Η γέννηση μιας καινοτομίας. Μορφές. Διάδοση. Δυναμική της εκπαιδευτικής ομάδας.
Ο ρόλος των διοικητικών παραγόντων.

Εργαστήριο:

Εφαρμογή - αξιολόγηση ψυχοπαιδαγωγικών προγραμμάτων σε χώρους προσχολικής αγωγής.
Προσέγγιση της αμφίδρομης σχέσης: οικογένεια - παιδί - χώρος προσχολικής αγωγής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

DOUGLAS, T., (1997), *Η επιβίωση στις ομάδες*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
ΝΤΟΛΙΟΠΟΥΛΟΥ, Ε., *Σύγχρονες τάσεις στην προσχολική αγωγή*, Αθήνα, ΤΥΠΩΘΗΤΩ.
ΠΑΝΟΠΟΥΛΟΥ - ΜΑΡΑΤΟΥ, Ο., (1998), *Παιδί, Επιστήμη και Ψοχανάλυση, Οι διαδρομές του Jean Piaget*, Αθήνα, Καστανιώτης,
ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, Π., *Εκπαιδευτικό έργο και αξιολόγηση στο σχολείο*, Αθήνα, Έκφραση.
PAPER, S., (1996), *Νοητικές θύελλες*, Αθήνα, Οδυσσέας.
ΦΡΕΥ, Κ., (1986), *Η μέθοδος του Project*, Θεσσαλονίκη, Αφοι Κυριακίδη.
ΧΡΗΣΤΕΑ - ΔΟΥΜΑΝΗ, Μ., *Η ελληνίδα μητέρα άλλοτε και σήμερα*, Αθήνα, Κουτσουμπός.

Τίτλος μαθήματος: ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Τύπος μαθήματος: Θεωρητικό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3
Διδακτικές Μονάδες: 5
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: ΣΤ΄
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος:

Να ευαισθητοποιηθούν οι σπουδαστές στην παρουσία, στους εκπαιδευτικούς θεσμούς, παιδιών με διαφορετική πολιτισμική ταυτότητα.

Να κατανοήσουν τις παιδαγωγικές αρχές με τις οποίες ρυθμίζονται οι διαδικασίες που απευθύνονται σε όλα τα μέλη μιας εκπαιδευτικής κοινωνίας.

Να γνωρίσουν τις συγκεκριμένες παιδαγωγικές τακτικές που ευνοούν την ομαλή ένταξη όλων των παιδιών στους προσχολικούς θεσμούς.

Περιγραφή του μαθήματος:

Εννοιολογικό πλαίσιο: πολιτισμός, εθνική ταυτότητα και πολιτισμικές διαφοροποιήσεις, πολυπολιτισμική αγωγή, διαπολιτισμική αγωγή, οι στόχοι της, οι δυνατότητες εφαρμογής, τα όρια και οι αντιρρήσεις.

Ιστορική ανασκόπηση: πολυπολιτισμικές κοινωνίες, μετανάστευση και μετακινήσεις πληθυσμών, πολιτικά, κοινωνικά, οικονομικά, ιδεολογικά, εκπαιδευτικά προβλήματα, παραδείγματα άλλων χωρών βιομηχανικά ανεπτυγμένων και μη, πορίσματα σύγχρονων ερευνών.

Διαπολιτισμικά παιδαγωγικά προγράμματα για προσχολικούς θεσμούς: η γλώσσα και η γλωσσική επικοινωνία, οικογενειακή και σχολική γλώσσα, δίγλωσση παιδεία, οι τρόποι μη λεκτικής επικοινωνίας, η καλλιτεχνική αγωγή, η θρησκευτική αγωγή, η ιστορία, η γεωγραφία, η γνώση της φύσης, ήθη - έθιμα - καθημερινές συνήθειες, οι προμαθηματικές έννοιες, η προετοιμασία για το δημοτικό, οι σχέσεις με τις οικογένειες, η εκπαίδευση των παιδαγωγών, η διαπολιτισμική αγωγή σα μέσο που ευνοεί τις παιδαγωγικές καινοτομίες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΑΦΕΑ, Α., (1996), *Το πολύχρωμο σχολείο*, BERNARD VAN LEER FOUNDATION.

CUMMINS, J., (2000) *Ταυτότητες υπό διαπραγμάτευση*, Αθήνα, GUTENBERG.

ΖΩΝΙΟΥ-ΣΙΔΕΡΗ, Α., - ΧΑΡΑΜΗΣ, Π., (1997), *Πολυπολιτισμική εκπαίδευση, Προβληματισμοί-Προοπτικές*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

ΚΑΝΑΚΙΔΟΥ, Ε., - ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ, Β., (1998), *Διαπολιτισμική αγωγή*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

ΚΑΤΣΙΚΑΣ, Χ., - ΠΟΛΙΤΟΥ, Ε., (2000), *«Εκτός τάξης» το "Διαφορετικό"*, Αθήνα, GUTENBERG.

ΜΑΡΚΟΥ, Γ., (1995), *Εισαγωγή στη διαπολιτισμική εκπαίδευση - Ελληνική και διεθνής εμπειρία*, Αθήνα.

ΠΕΤΡΟΝΩΤΗ, Μ., (1998), *Το πορτρέτο μιας διαπολιτισμικής σχέσης. Κρυσταλλώσεις, Ρήγματα, Ανασκευές*, Αθήνα, ΕΚΚΕ/ ΟΥΝΕΣΚΟ/ΠΛΕΘΡΟΝ.

SEGALL, M., (1994) *Διαπολιτισμική ψυχολογία*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

**Τίτλος μαθήματος: ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ - ΟΡΟΛΟΓΙΑ
(ΑΓΓΛΙΚΑ ή ΓΑΛΛΙΚΑ)**

Τύπος μαθήματος: Μικτό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 2Θ / 3Ε
Διδακτικές Μονάδες: 4+2
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: ΣΤ΄
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: να καταστήσει τον σπουδαστή ικανό :
να κατανοεί ξενόγλωσση βιβλιογραφία της ειδικότητας του
να ανιχνεύει ένα εξειδικευμένο επιστημονικό κείμενο ώστε να αποκτή γενική εικόνα του περιεχομένου παρά την ύπαρξη αγνώστου λεξιλογίου και ορολογίας
να αναμεταδίδει γραπτά και προφορικά πληροφόρηση που λαμβάνει μέσα από τον γραπτό ή και τον προφορικό λόγο όπως : άρθρα σε εφημερίδες ή περιοδικά, συνεντεύξεις, συζητήσεις, συνέδρια, σεμινάρια κ.λ.π.
να συνάγει την κεντρική ιδέα του θέματος ενός επιστημονικού κειμένου της ειδικότητάς του και να αποδίδει περιληπτικά το περιεχόμενό του
να διατυπώνει τις απόψεις του γραπτά και προφορικά πάνω σε ένα θέμα ειδικότητας βασιζόμενος στις πληροφορίες και τα άλλα στοιχεία που του έχουν δοθεί και να αντλεί πληροφόρηση πάνω σε θέματα της ειδικότητάς του μέσα από το **internet**.

Περιγραφή του μαθήματος:

Δομή επιστημονικού λόγου και ορολογία εξειδικευμένων και/ ή ερευνητικών κειμένων όπως αυτά απαντώνται στη διεθνή βιβλιογραφία, γεγονός που προϋποθέτει απαραίτητως γνώση της γλώσσας (Αγγλικής ή Γαλλικής) σε προχωρημένο επίπεδο. Τα κείμενα αυτά αφορούν σε μαθήματα γενικής και ειδικής υποδομής του Τμήματος της Βρεφονηπιοκομίας : Ψυχολογία, Βρεφοκομία, Διαιτητική, Παιδιατρική, Πρώτες Βοήθειες κ.λ.π.

Εξάσκηση στην αναγνώριση, στο συσχετισμό και στη χρήση εννοιών ορολογίας σχετικής με την ειδικότητα όπως και παράλληλο χειρισμό της ξένης γλώσσας στη σύνθεση και οργάνωση επιστημονικών κειμένων σε γραπτό/ προφορικό λόγο.

Εξάσκηση στην κατανόηση γραπτού/ προφορικού λόγου σε θέματα που αφορούν στην ειδικότητα με χρήση του υπάρχοντος εργαστηρίου πολυμέσων[multimedia lab], του internet, βίντεο και ακουστικών κασετών κ.λ.π.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Andreski, R. and Nicholls S. (1994), *Setting Standards*, Nursery World Ltd
Brain, J. and Martin, M.D. (1989), *Child Care and Health for Nursery Nurses*, Stanley Thornes Publishers
Bruce, T (1987), *Early Childhood Education*, London-Hodder and Stoughton
Dowling, M. (1980), *Early Projects*, Longman
Hurst, V. (1991), *Planning for Early Learning*, London-Paul Chapman Publishing
Macfarlane, A. and Stirrat, G. (1982), *You and Your Baby*, Jill Norman and Hobhouse Ltd
Moyles, M. (1989), *Just Playing?* Milton Keynes- Open University Press
Pugh, G. and De'ath, E. (1989), *Working Towards Partnership In The Early Years*, National Children's Bureau

- Spock, B. (1985), *Baby and Child Care*, Pocket books
- Stoppard, M. (1986), *The Baby and Child Medical Handbook*, Dorling Kindersley Ltd.
- Stoppard, M. (1987), *Baby Care Book*, Dorling Kindersley Ltd.
- Stoppard, M. (1995), *Complete Baby and Child Care*, Dorling Kindersley Ltd.
- Woolfson, R. (1997), *From Birth to Starting School*, Caring Books

Z' ΕΞΑΜΗΝΟ

Τίτλος μαθήματος: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ

Τύπος μαθήματος: Θεωρητικό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3

Διδακτικές Μονάδες: 5

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Z'

Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό

Προσπαιτούμενα: Ναι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Να κατανοήσουν οι σπουδαστές τις αποκλίσεις από την τυπική πορεία της ανάπτυξης και να ευαισθητοποιηθούν σε βασικές αρχές που διέπουν την προσέγγιση των παιδιών με ειδικά προβλήματα συμπεριφοράς. Να αποκτήσουν τις βασικές γνώσεις που απαιτούνται για την ανίχνευση των προβλημάτων αυτών ώστε να ζητούν τη συμβολή του ειδικού όποτε αυτό κρίνεται αναγκαίο.

Περιγραφή του μαθήματος:

Η έννοια του φυσιολογικού και του παθολογικού.

Η εξελικτική προσέγγιση στην ψυχοπαθολογία, βασικές αρχές.

Συστήματα ταξινόμησης των διαταραχών συμπεριφοράς.

Παράγοντες τους οποίους συνεκτιμά ο ειδικός για τη διάγνωση ενός προβλήματος.

Η αιτιολογία της προβληματικής συμπεριφοράς. (Η συμβολή οργανικών και περιβαλλοντικών επιδράσεων στην ανάπτυξη της παθολογικής συμπεριφοράς, η διαδικασία της επιγένεσης των προβλημάτων).

Η συμπεριφορική προσέγγιση στην ψυχοπαθολογία και η συμβολή της ψυχανάλυσης στην κατανόηση και αντιμετώπιση των διαταραχών συμπεριφοράς.

Περιπτώσεις παιδιών με περισσότερες πιθανότητες να παρουσιάσουν διαταραχές συμπεριφοράς. Πρόληψη.

Θεραπευτικές προσεγγίσεις στην Εξελικτική Ψυχοπαθολογία.

Αντικοινωνική συμπεριφορά, (αίτια, η επίδραση της τιμωρίας και της αμοιβής στον έλεγχο της αντικοινωνικής συμπεριφοράς).

Εναντιωτική Προκλητική Διαταραχή.

Διαταραχές Διατροφής (αναπτυξιακό μοντέλο, αίτια, αντιμετώπιση)

Ενούρηση (αίτια, αντιμετώπιση)

Τραυλισμός (επιδημιολογία, φάσεις μέσα από τις οποίες περνά η εξέλιξη του τραυλισμού, θεωρητικές και θεραπευτικές προσεγγίσεις. Η επίδραση του τραυλισμού στην εξέλιξη του παιδιού)

Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής – Υπερκινητικότητα (ΔΕΠ-Υ). Η αναπτυξιακή πορεία του παιδιού με ΔΕΠ-Υ.

Διαταραχή διαγωγής. (Επιδημιολογία, συννοσηρότητα, η εξελικτική πορεία των διαταραχών διαγωγής.)

Αγχώδεις διαταραχές. (Το ιστορικό ερμηνείας και θεραπευτικής αντιμετώπισης των νευρωσικών εκδηλώσεων).

Νοητική καθυστέρηση (διάγνωση, αιτιολογία, ταξινόμηση, δυνατότητες παιδιών με νοητική καθυστέρηση).

Στοιχεία Στατιστικής: Περιγραφική στατιστική:

Δεδομένα, κλίμακες δεδομένων, είδη μεταβλητών, συμμεταβολή. Έννοια της «κατανομής», συχνότητες. Απλή κατανομή, πίνακες απλής κατανομής.

Ομαδοποιημένη κατανομή, πίνακες. Κεντρική τάση, δείκτες κεντρικής τάσης, χρήση, ερμηνεία.

Συμμεταβολή, συνάφεια, παρουσίασή τους. Συσχέτιση, δείκτες συσχέτισης.

Κλίμακες και σταθερές τιμές, μετατροπή τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Barkley, M. (1997) *Child Psychopathology*, New York. The Guilford Press
- Brazelton, B. (1996) *Αναπτυξιακά προβλήματα του βρέφους και του νηπίου*, (επιμ. Παρασκευόπουλος, Ι), Αθήνα : Ελληνικά Γράμματα
- Heiden, L. & Hersen, M. (1997) *Εισαγωγή στην κλινική ψυχολογία* (Επιμ. Φ. Αναγνωστόπουλος) Ελληνικά Γράμματα
- Herbert, M. (1989) *Ψυχολογικά προβλήματα παιδικής ηλικίας*, τόμ. Α' και Β', (επιμ. Παρασκευόπουλος, Ι), Αθήνα : Ελληνικά Γράμματα
- Kakouros, E., Tzima - Tsitsika, E., Tsitsika, A., Balourdos, D. (1996) : Children Referred to a Diagnostic - Consulting Center with Special Reference to Specific Learning Disorder, *World Pediatrics and Child Care* 6 : 44 - 49
- Neuhaus, C. (1998) *Το υπερκινητικό παιδί και τα προβλήματά του*. (μετ. Γ. Μωραΐτου) Ελληνικά Γράμματα
- Rutter, M. (1990) *Helping troubled children*, London: Penguin
- Wenar, C. (1994). *Developmental psychopathology. From infancy through adolescence*. New York: McGraw - Hill
- Ιεροδιακόνου, Χ. (1991) *Ψυχικά προβλήματα στα παιδιά*, Θεσσαλονίκη: Μαστορίδη
- Κάκουρος, Ε., Μανιαδάκη, Κ. (1997) Το σύνδρομο της υπερκινητικότητας και οι επιπτώσεις του στη συμπεριφορά και στη σχολική επίδοση . *Το σχολείο και το Σπίτι*, τ. 401 σσ. 423 - 429
- Κάκουρος, Ε., Μανιαδάκη, Κ. (2000) *Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής - Υπερκινητικότητα*, Ελληνικά Γράμματα
- Πασχάλη, Τ. (1990) *Βοηθήστε το παιδί σας*, Αθήνα : Δανάς
- Τσιάντη, Ι. (επιμέλεια), *Ερευνητικά και κλινικά κείμενα*, τομ. Α', Αθήνα : Καστανιώτη 1994
- Τσιάντη, Ι., Μανωλόπουλου, Σ. (επιμέλεια) *Σύγχρονα θέματα παιδοψυχιατρικής*, τομ. 1 - 4, Αθήνα: Καστανιώτη 1988
- Harpe, F. (1998) *Αυτισμός - ψυχολογική θεώρηση*, (μετ. Στασινός, Δ.), Αθήνα: Gutenberg

Τίτλος μαθήματος: ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΙΙ

Τύπος μαθήματος: Μικτό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 2Θ / 4Ε

Διδακτικές Μονάδες: 4+3

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Ζ'

Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό

Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Να καταστούν οι σπουδαστές ικανοί να ερμηνεύουν με βάση τις σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις τις παιδαγωγικές πρακτικές και τις καινοτομίες που εφαρμόζονται στα τμήματα βρεφών και παιδιών έως τριών χρόνων.

Περιγραφή του μαθήματος:

Θεωρία:

- Πρόσφατα ερευνητικά δεδομένα για τα προγράμματα που απευθύνονται σε βρέφη και παιδιά έως τριών ετών.
- Η προσαρμογή των παιδιών στο πρώτο εξω-οικογενειακό θεσμικό περιβάλλον.
- Σχέσεις παιδαγωγών και άλλων συνεργατών (βοηθητικού προσωπικού, γονέων κλπ).

Εργαστήριο:

- Παρεμβάσεις στην οργάνωση του χώρου και του χρόνου ενός κέντρου ημερήσιας αγωγής και φροντίδας.
- Στόχοι, υλοποίηση, αξιολόγηση στιγμών ρουτίνας, τουαλέτας, ελεύθερου χρόνου.
- Αναλύσεις και ερμηνείες των προτεινόμενων παρεμβάσεων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- HUNTINGTON, D., και άλλ., (1992), *Ημερήσια Αγωγή και Φροντίδα*, Αθήνα.
- ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Α. - ΚΑΚΑΡΟΓΛΟΥ, Ν. - ΚΟΣΜΑ, Β., (1993), *Βασικές αρχές προγραμματισμού και δράσης στην προσχολική αγωγή*, Αθήνα, Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βρεφονηπιαγωγών.
- ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, (1985), *Παιδικοί Σταθμοί: θέματα αγωγής και πρόληψης*, Υλικά 2^{ου} σεμιναρίου Προσχολικής Αγωγής, Εκδ. Κέντρου Ψυχικής Υγιεινής Θεσσαλονίκης.
- ΝΤΟΛΙΟΠΟΥΛΟΥ, Ε., (2000), *Σύγχρονα Προγράμματα για Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας*, Αθήνα, ΤΥΠΩΘΗΤΩ.
- PAINTER, G., (1980), *Πώς να βοηθήσετε το παιδί σας ν' αναπτυχθεί*, Αθήνα, Καστανιώτης.
- PEÏMON - PIBIE, Μπ., (1989), *Η κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού*, Αθήνα, Καστανιώτης.
- SCHAFFER, R., (1996), *Η κοινωνικοποίηση του παιδιού κατά τα πρώτα χρόνια της ζωής του*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

Τίτλος μαθήματος: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ
Τύπος μαθήματος: Μικτό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3Θ / 4Ε
Διδακτικές Μονάδες: 5+3
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Ζ'
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προαπαιτούμενα: Ναι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Να δοθεί στους σπουδαστές η ευκαιρία να αναδομήσουν και να εφαρμόσουν, σε πρακτικό και θεωρητικό επίπεδο, τις γνώσεις που απέκτησαν στα περισσότερα από τα διδασκόμενα μαθήματα σε όλη τη διάρκεια των έξι προηγούμενων εξαμήνων ώστε να είναι σε θέση να επικεντρώσουν τα δεδομένα στον προγραμματισμό και την εφαρμογή της παιδαγωγικής πράξης.

Περιγραφή του μαθήματος:

Θεωρία:

Οργάνωση της παιδαγωγικής πράξης με βάση τις γνώσεις που αποκτήθηκαν στα προηγούμενα εξάμηνα και τον άξονα: Στόχοι - οργάνωση - εφαρμογή - αξιολόγηση. Μελέτη εμπειριών που αποκτήθηκαν στο χώρο εργαστηριακής άσκησης κάτω από το πρίσμα αυτής της ιδεολογίας και που αφορούν όλους τους τομείς δράσης των μελλοντικών επαγγελματιών.

Εργαστήριο:

Εφαρμογή στους χώρους πρακτικής άσκησης της αγωγής των παιδιών με βάση τον άξονα: Στόχοι - οργάνωση - εφαρμογή - αξιολόγηση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

COHEN, D. - STERN, V. - BALABAN, N., (1991), *Παρατηρώντας και καταγράφοντας τη συμπεριφορά των παιδιών*, Αθήνα, GUTENBERG.
CUFFARO, H.K., και αλλ., *Θεωρία και μεθοδολογία της προσχολικής εκπαίδευσης*, Αθήνα, Πατάκης.
DOUGLAS, Tom, *Βασικές αρχές της συμμετοχής σε ομάδα*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
GOFFIN, R., (1979), *Η τέχνη και η τεχνική των διαπραγματεύσεων*, Αθήνα, Γαλαίος.
GOLEMAN, D, (1996), *Η Συναισθηματική Νοημοσύνη*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
GOLEMAN, D, (1999), *Η Συναισθηματική Νοημοσύνη στον εργασιακό χώρο*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
ΧΡΥΣΑΦΙΔΗΣ, Κ., (1994) *Βιωματική - επικοινωνιακή διαδικασία αγωγής*, Αθήνα, GUTENBERG.

Τίτλος μαθήματος: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ
Τύπος μαθήματος: Θεωρητικό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3
Διδακτικές Μονάδες: 5
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Ζ'
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος:

Να γνωρίσουν οι σπουδαστές τα προβλήματα του περιβάλλοντος και να αποκτήσουν κριτική στάση απέναντι σε αυτά ώστε να παρακινηθούν για ενεργό συμμετοχή στη βελτίωση και την προστασία του.

Να αποκτήσουν τη γνώση και τις δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να μεταδώσουν στα παιδιά προσχολικής ηλικίας τη στάση τους για το περιβάλλον και τα προβλήματά του.

Περιγραφή του μαθήματος:

Έννοιες, ορισμοί, φιλοσοφία της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Επισήμανση, μελέτη, συζήτηση, ανάλυση και αντιμετώπιση, εκ μέρους των σπουδαστών, περιβαλλοντικών προβλημάτων της περιοχής των χώρων πρακτικής τους άσκησης .

Παιδαγωγικές εφαρμογές με παιδιά προσχολικής ηλικίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΘΑΝΑΣΑΚΗ, Α., - ΚΟΥΣΟΥΡΗΣ, Θ., (1987), *Οικολογική Παιδεία και Περιβαλλοντική αγωγή*, Αθήνα, Μπουκουμάνης.

ΒΑΛΚΑΝΑΣ, Γ., (1985), *«Οικολογία»*, Αθήνα, Παπαζήσης.

BARTL, A., - BARTL, M., (1999), *Περιβαλλοντικά παιχνίδια*, Αθήνα, Κορφή.

ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ, Α. - ΤΣΑΛΙΚΗ, Ε., (1993), *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση*, Αθήνα, GUTENBERG.

ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ, Α. - ΤΣΑΛΙΚΗ, Ε., *Γη: ένας μικρός και εύθραυστος πλανήτης*, Αθήνα, GUTENBERG.

CHAUVEL, D.,- CHAUVEL, P., (1998), *Παιδαγωγική και περιβάλλον*, Αθήνα, ΤΥΠΩΘΥΤΩ.

Πενήντα απλά πράγματα που μπορούν να κάνουν τα παιδιά για να σώσουν τη γη, Αθήνα, Ποντίκι (1990).

ΜΠΟΥΡΟΔΗΜΑΣ, Ε., (1995), *«Υδρόσφαιρα και Οικολογική κρίση, θαλάσσια ρύπανση στον Ελληνικό χώρο»*, στα «Επιλεγμένα θέματα διαχείρισης περιβάλλοντος» του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Γουλανδρή, Αθήνα, σελ. 15 – 44.

ΣΚΟΡΔΙΛΗΣ, Α., (1991), *Η εφαρμογή μελετών εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων – Όρια προβληματισμού*, Βαλκανικό Περιφερειακό Σεμινάριο. ΤΕΕ Παγκόσμια Ομοσπονδία των οργανώσεων των μηχανικών, Αθήνα.

ΣΚΟΡΔΙΛΗΣ, Α., (1993), *«Υγειονομική ταφή των απορριμάτων»*, Αθήνα, 1995.

Τίτλος μαθήματος: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ

Τύπος μαθήματος: Θεωρητικό
Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 3
Διδακτικές Μονάδες: 5
Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Ζ'
Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό
Προσπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος:

Να μάθουν οι σπουδαστές να ανατρέχουν, να μελετούν και να ερμηνεύουν τη νομοθεσία που αφορά το θεσμικό πλαίσιο εργασίας τους και τις αρχές λειτουργίας και διαχείρισής του ώστε να είναι σε θέση, κατά τη διάρκεια της άσκησης του επαγγέλματος, να γνωρίζουν πού και πώς θα βρουν τις πληροφορίες που τους είναι απαραίτητες και πώς θα κατανοήσουν το περιεχόμενό τους.

Να μάθουν να κατανοούν και να συμπληρώνουν τα διάφορα έγγραφα και βιβλία που χρησιμοποιούνται στη διοίκηση και διαχείριση των Βρεφονηπιακών Σταθμών (ΒΝΣ).

Περιγραφή του μαθήματος:

Οι έννοιες Οργάνωση και Διοίκηση.

Μελέτη και ερμηνεία του νομοθετικού πλαισίου που διέπει τους ΒΝΣ και της σχέσης του με την οργάνωση και τη λειτουργία τους.

Φορείς που δικαιούνται να ιδρύσουν και να λειτουργήσουν ΒΝΣ.

Μελέτη και ερμηνεία της νομοθεσίας που διέπει σήμερα τους διορισμούς, τις σχέσεις εργασίας, τη συλλογική σύμβαση εργασίας του κλάδου και τα κεκτημένα δικαιώματα των εργαζομένων.

Ίδρυση ενός ΒΝΣ: ιδρυτική απόφαση, ανεύρεση κτιρίου - προδιαγραφές, απόφαση έναρξης οικονομικών πιστώσεων. Στελέχωση με παιδαγωγικό και βοηθητικό προσωπικό. Τήρηση αναλογιών αριθμού παιδιών - παιδαγωγών. Ορισμός Υπεύθυνου. Διοικητικά βιβλία, τήρηση και ενημέρωσή τους, τήρηση αρχείου, αλληλογραφίας (έγγραφα, αιτήσεις, εγκύκλιοι κλπ).

Καθηκοντολόγιο προσωπικού και ωράριο εργασίας.

Εγγραφή παιδιών: Δικαιολογητικά, τρόπος και χρόνος εγγραφής. Οικονομική συμμετοχή των γονέων και τρόπος είσπραξης. Έκτακτη εγγραφή. Διαγραφή.

Διαχείριση ΒΝΣ: Διαχειριστικά βιβλία και πώς τηρούνται (βιβλία εσόδων - εξόδων, εισπράξεων - πληρωμών κλπ). Προϋπολογισμός (ετήσιος, μηνιαίος) δαπανών και κατανομή τους. Προμήθειες. Κάλυψη αναγκών, κωδικοί αγοράς υλικού. Διαγωνισμοί: δικαιολογητικά, όροι συμμετοχής, διακήρυξη, επιτροπές εγγυοδοσίας, εγγυητικές επιστολές, ενστάσεις, προσφορές - αντιπροσφορές, πρακτικό διεξαγωγής διαγωνισμού. Μεταφορά υλικών και κεφαλαίων. Ισολογισμός. Απολογισμός - κλείσιμο βιβλίων. Αχρήστευση υλικού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΚΑΡΑΝΑΣΙΟΣ, Π., (1990), *Αρχές Διοίκησης Επιχειρήσεων*, Αθήνα.

ΚΑΡΙΩΤΗΣ, Π., (1992), *Management Υπηρεσιών Υγείας και Βιοϊατρική Τεχνολογία*, Αθήνα.

ΚΕΦΑΚΑΣ, Α., - ΜΑΝΤΕΣ, Γ., *Οργάνωση και Διοίκηση*, Αθήνα, Γαλαίος.

- ΚΟΟΝΤΖ, Η., - Ο'DONNELL, C., (1980), *Οργάνωση και Διοίκηση. Μια συστηματική και ενδεχομενική ανάλυση των διοικητικών λειτουργιών*. Αθήνα, Παπαζήσης.
- ΚΡΕΜΑΛΛΗΣ, Κ., (1990), *Κοινωνική Πρόνοια. Διερεύνηση και αξιολόγηση ενός νέου συστήματος*, Αθήνα, ΚΕΠΕ.
- ΣΟΥΛΗΣ, Σ., (1998), *Οικονομική της Υγείας*, Αθήνα, Παπαζήσης.

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ (Υποχρεωτική)

Διδακτικές Μονάδες: 10

Φόρτος εργασίας: 20

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Η'

Σκοπός και στόχος εκπόνησης πτυχιακής: Να εκπονήσουν οι σπουδαστές μια πρωτότυπη έρευνα στον τομέα μελλοντικής απασχόλησής τους εφαρμόζοντας τις γνώσεις που έχουν ήδη αποκτήσει ώστε να είναι σε θέση και στη συνέχεια να απασχοληθούν με θέματα έρευνας.

Περιγραφή εκπόνησης πτυχιακής εργασίας:

Οι σπουδαστές εκπονούν (ατομικά ή σε ομάδες μέχρι τριών σπουδαστών) εργασία η οποία πρέπει να είναι πρωτότυπη, ερευνητικού χαρακτήρα, σε απόλυτη σχέση με το αντικείμενο των σπουδών τους, με ελάχιστη έκταση (όταν πρόκειται για ατομική εργασία) 35 σελίδες. Η πτυχιακή εργασία γίνεται με τη βοήθεια και εποπτεία υπεύθυνου μέλους του Εκπαιδευτικού Προσωπικού του Τμήματος. Εγκρίνεται και βαθμολογείται μετά από υποστήριξη ενώπιον τριμελούς Επιτροπής, τα μέλη της οποίας ανήκουν στο Ε.Π. του Τμήματος.

2. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ 20 Α.Δ.Μ. (Υποχρεωτική).

Διδακτικές Μονάδες: 20

Φόρτος εργασίας: 30

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Η'

Επίπεδο μαθήματος: Υποχρεωτικό

Προαπαιτούμενα: Πρέπει ο σπουδαστής να έχει παρακολουθήσει επιτυχώς όλα τα μαθήματα ειδικότητας.

Σκοπός: Να αποκτήσουν οι σπουδαστές εμπειρία στην εφαρμογή γνώσεων και μεθόδων που αφορούν στο μελλοντικό τους επάγγελμα.

Περιγραφή Άσκησης: Οι σπουδαστές ασκούνται σε χώρους μελλοντικής επαγγελματικής απασχόλησής τους (Βρεφονηπιακούς Σταθμούς, Βρεφοκομεία, κ.λ.π.). Ασκούνται υποχρεωτικά και σε χώρους όπου υπάρχουν βρέφη (τρεις από τους έξι μήνες) και σε χώρους όπου υπάρχουν νήπια (τρεις από τους έξι μήνες). Η άσκηση αποτελεί πραγματική «μύηση» στις συνθήκες εργασίας που θα αντιμετωπίσουν αργότερα, αφού είναι εξάωρη ημερησίως (όπως και το ωράριο των εργαζομένων στους αντίστοιχους χώρους) και οι ευθύνες όμοιες με αυτές των εργαζομένων.

Κατά τη διάρκεια της άσκησης στο επάγγελμα οι σπουδαστές εποπτεύονται αφ' ενός από τον Υπεύθυνο Πρακτικής Άσκησης, απόφοιτο του τμήματος στο χώρο άσκησης, αφ' ετέρου από υπεύθυνο μέλος της τριμελούς Επιτροπής Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος.

ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Τίτλος μαθήματος: ΑΓΓΛΙΚΑ Ι

Τύπος μαθήματος: Μικτό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 1 Θ / 2 Ε

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: από το πρώτο έως το πέμπτο εξάμηνο (πριν το μάθημα Ξ. Γλώσσα - Ωρολογία).

Επίπεδο μαθήματος: Προαιρετικό

Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος του μαθήματος: Να καταστήσει τον σπουδαστή ικανό να κατανοεί την δομή της αγγλικής γλώσσας ώστε να αποκτά την γενική εικόνα του περιεχομένου ενός απλού επιστημονικού κειμένου από την ειδικότητά του παρά την ύπαρξη αγνώστου λεξιλογίου και/ή ορολογίας.

Περιγραφή του μαθήματος: Βασικές αρχές της ξένης γλώσσας. Ανάλυση και κατανόηση της συνολικής δομής της γλώσσας με χρήση του υπάρχοντος ειδικού προγράμματος πολυμέσων [multimedia] το οποίο χρησιμοποιείται στο εργαστήριο Αγγλικών. Ανάλυση κειμένων ειδικότητας τα οποία εισάγουν σταδιακά τον σπουδαστή σε θέματα της ειδικότητας του από τη Βρεφοκομία, Παιδιατρική, Ψυχολογία, Παιδαγωγικά, Διαιτητική κλπ σε αρχαίο επίπεδο [elementary level].

Η ορολογία δεν απομονώνεται από το γλωσσικό ή εξω-γλωσσικό της περιβάλλον και παρουσιάζεται πάντοτε ενταγμένη σε αυτό. Η δε εξέταση των γραμματικών φαινομένων δεν γίνεται αυτοτελώς αλλά σε συνάρτηση με κείμενα ορολογίας ειδικότητας και με βάση τη συχνότητα εμφάνισής τους.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A. BOOKS:

Eastwood, J. (1985), *A Basic English Grammar Exercises*, Oxford University Press

Macfarlane, A. and Stirrat, G. (1982), *You and Your Baby*, Jill Norman and Hobhouse Ltd

Murphy, R. (1995), *English Grammar in Use*, Cambridge University Press.

Spock, B. (1985), *Baby and Child Care*, Pocket books

Stoppard, M. (1986), *The Baby and Child Medical Handbook*, Dorling Kindersley

Stoppard, M. (1987), *Baby Care Book*, Dorling Kindersley Ltd.

Stoppard, M. (1995), *Complete Baby and Child Care*, Dorling Kindersley Ltd.

B. Magazines

- ❖ Nursery World
- ❖ Child Education
- ❖ Young Children

Τίτλος μαθήματος: ΑΓΓΛΙΚΑ II

Τύπος μαθήματος: Μικτό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 1 Θ / 2 Ε

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: από το πρώτο έως το πέμπτο εξάμηνο (πριν το μάθημα Ξ. Γλώσσα - Ωρολογία).

Επίπεδο μαθήματος: Προαιρετικό

Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός Να καταστήσει τον σπουδαστή ικανό να κατανοεί την δομή της αγγλικής γλώσσας ώστε να αποκτά την γενική εικόνα του περιεχομένου ενός μέτριας δυσκολίας επιστημονικού κειμένου από την ειδικότητά του παρά την ύπαρξη αγνώστου λεξιλογίου και/ ή ορολογίας.

Περιγραφή μαθήματος: Βασικές αρχές της ξένης γλώσσας. Ανάλυση και κατανόηση της συνολικής δομής της γλώσσας με χρήση του υπάρχοντος ειδικού προγράμματος πολυμέσων [multimedia] το οποίο χρησιμοποιείται στο εργαστήριο Αγγλικών. Εξειδικευμένη ανάλυση κειμένων ειδικότητας με θέματα από τη Βρεφοκομία, Παιδιατρική, Ψυχολογία, Παιδαγωγικά, Διαιτητική κλπ σε Μέσο επίπεδο [intermediate level].

Η ορολογία δεν απομονώνεται από το γλωσσικό ή εξω- γλωσσικό της περιβάλλον και παρουσιάζεται πάντοτε ενταγμένη σε αυτό. Η δε εξέταση των γραμματικών φαινομένων δεν γίνεται αυτοτελώς αλλά σε συνάρτηση με κείμενα ορολογίας ειδικότητας και με βάση την συχνότητα εμφάνισής τους.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A. BOOKS:

Brain, J. and Martin, M.D. (1989), *Child Care and Health for Nursery Nurses*, Stanley Thornes Publishers

Eastwood, J. (1985), *A Basic English Grammar Exercises*, Oxford University Press

Macfarlane, A. and Stirrat, G. (1982), *You and Your Baby*, Jill Norman and Hobhouse Ltd

Murphy, R. (1995), *English Grammar in Use*, Cambridge University Press.

Spock, B. (1985), *Baby and Child Care*, Pocket books

Stoppard, M. (1986), *The Baby and Child Medical Handbook*, Dorling Kindersley

Stoppard, M. (1987), *Baby Care Book*, Dorling Kindersley Ltd.

Stoppard, M. (1995), *Complete Baby and Child Care*, Dorling Kindersley Ltd.

B. Magazines

- ❖ Nursery World
- ❖ Child Education
- ❖ Young Children

Τίτλος μαθήματος: ΑΓΓΛΙΚΑ ΙΙΙ

Τύπος μαθήματος: Μικτό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 1 Θ/ 2Ε

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: από το πρώτο έως το πέμπτο εξάμηνο (πριν το μάθημα Ξ. Γλώσσα - Ωρολογία).

Επίπεδο μαθήματος: Προαιρετικό

Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός Να καταστήσει τον σπουδαστή ικανό να κατανοεί την δομή της αγγλικής γλώσσας ώστε να αποκτά την γενική εικόνα του περιεχομένου ενός πιο δύσκολου επιστημονικού κειμένου από την ειδικότητά του παρά την ύπαρξη αγνώστου λεξιλογίου και/ ή ορολογίας.

Περιγραφή Μαθήματος: Βασικές αρχές της ξένης γλώσσας. Ανάλυση και κατανόηση της συνολικής δομής της γλώσσας με χρήση του υπάρχοντος ειδικού προγράμματος πολυμέσων [multimedia] το οποίο χρησιμοποιείται στο εργαστήριο Αγγλικών. Εξειδικευμένη ανάλυση κειμένων ειδικότητας με θέματα από τη Βρεφοκομία, Παιδιατρική, Ψυχολογία, Παιδαγωγικά, Διαιτητική κλπ σε Προχωρημένο επίπεδο [upper intermediate -advanced level].

Η ορολογία δεν απομονώνεται από το γλωσσικό ή εξω- γλωσσικό της περιβάλλον και παρουσιάζεται πάντοτε ενταγμένη σε αυτό. Η δε εξέταση των γραμματικών φαινομένων δεν γίνεται αυτοτελώς αλλά σε συνάρτηση με κείμενα ορολογίας ειδικότητας και με βάση την συχνότητα εμφάνισής τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A. BOOKS:

Brain, J. and Martin, M.D. (1989), *Child Care and Health for Nursery Nurses*, Stanley Thornes Publishers

Bruce, T (1987), *Early Childhood Education*, London-Hodder and Stoughton

Eastwood, J. (1985), *A Basic English Grammar Exercises*, Oxford University Press

Dowling, M. (1980), *Early Projects*, Longman

Hurst, V. (1991), *Planning for Early Learning*, London-Paul Chapman Publishing

Moyles, M. (1989), *Just Playing?* Milton Keynes- Open University Press

Murphy, R. (1995), *English Grammar in Use*, Cambridge University Press.

Pugh, G. and De'ath, E. (1989), *Working Towards Partnership In The Early Years*, National Children's Bureau

Spock, B. (1985), *Baby and Child Care*, Pocket books

Stoppard, M. (1995), *Complete Baby and Child Care*, Dorling Kindersley Ltd.

Woolfson, R. (1997), *From Birth to Starting School*, Caring Books

B. Magazines

- ❖ Nursery World
- ❖ Child Education
- ❖ Young Children

Τίτλος μαθήματος: ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Τύπος μαθήματος: Μικτό

Εβδομαδιαίες Ώρες Διδασκαλίας: 1 Θ/ 2 Ε

Διδακτικές Μονάδες: -

Τυπικό Εξάμηνο Διδασκαλίας: Από το Δ' ως το Ζ' (μετά τη διδασκαλία της Μουσικοκινητικής Αγωγής Ι και ΙΙ).

Επίπεδο μαθήματος: Προαιρετικό

Προαπαιτούμενα: Όχι

Σκοπός και στόχος μαθήματος: Η εμπέδωση όσων έχουν ήδη διδαχθεί και ο τρόπος που οργανώνεται ένα μάθημα μουσικοκινητικής αγωγής για κάθε ηλικία χωριστά ανάλογα με τις δυνατότητες των παιδιών.

Περιγραφή μαθήματος:

Θεωρία:

Εφαρμογές της διδακτικής ύλης της Μουσικοκινητικής Αγωγής Ι και ΙΙ.

Συνδυασμός μουσικής και κίνησης με τις άλλες τέχνες (ζωγραφική, γλυπτική, θέατρο, μιμική, λογοτεχνία, ποίηση).

Μεθοδολογία του μαθήματος και συσχέτιση με ψυχολογία και παιδαγωγικά

Εργαστήριο:

Παρακολούθηση συναυλιών, μουσικές ακροάσεις.

Διδακτική σε πρακτική εφαρμογή στα παιδιά του Κέντρου Βρεφών Η ΜΗΤΕΡΑ. Εποπτεία.

Οργάνωση εορτών με παιδιά προσχολικής ηλικίας (Χριστούγεννα, Απόκριες, Εθνικές εορτές).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΚΥΝΗΓΟΥ - ΦΛΑΜΠΟΥΡΑ, Μ., *Ιδέες, Φαντασία, Κίνηση*, Αθήνα, Ερμής.

ΚΥΝΗΓΟΥ - ΦΛΑΜΠΟΥΡΑ, Μ., *Ρυθμικές αξίες, Κινητική και Ρυθμική Αγωγή*, Αθήνα, Νάκας.

ΚΥΝΗΓΟΥ - ΦΛΑΜΠΟΥΡΑ, Μ., *Κρουστά, Κινητική και Ρυθμική Αγωγή*, Αθήνα, Νάκας.

ΚΥΝΗΓΟΥ - ΦΛΑΜΠΟΥΡΑ, Μ., *Μοτίβα,, Κινητική και Ρυθμική Αγωγή*, Αθήνα, Νάκας.

ΜΑΤΕΪ, Π., *Δόνια Χελιδόνια*, Αθήνα.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ, Φ., *Θεωρία Μουσικής*, Αθήνα, Εκδ. Γαϊτάνου.

ΣΑΚΕΛΑΡΙΔΗΣ, Γ., *Μουσικά Παιχνίδια*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

ΣΑΚΕΛΑΡΙΔΗΣ, Γ., *Παίζοντας με τη μουσική*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

